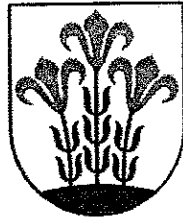
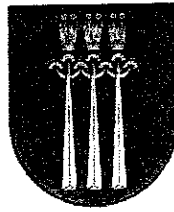

Alytaus miesto
savivaldybė

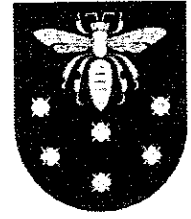
Alytaus rajono
savivaldybė

Druskininkų
savivaldybė

Lazdijų rajono
savivaldybė

Varėnos rajono
savivaldybė

**SUSITARIMAS
DĖL 2024-2029 M. ALYTAUS REGIONO FUNKCINĖS ZONOS STRATEGIJOS
ĮGYVENDINIMO**

2024-05-13 / 15 - 126

Alytaus miesto savivaldybė, atstovaujama savivaldybės mero Nerijaus Cesiulio, Alytaus rajono savivaldybė, atstovaujama savivaldybės merės Rasos Vitkauskienės, Druskininkų savivaldybė, atstovaujama savivaldybės mero Ričardo Malinausko, Lazdijų rajono savivaldybė, atstovaujama savivaldybės merės Ausmos Miškinienės ir Varėnos rajono savivaldybė, atstovaujama savivaldybės mero Algio Kašėtos

toliau kartu vadinamos Partneriais, o kiekviena atskirai Partneriu, vadovaudamiesi Tvarios miesto plėtros strategijų ir funkcinų zonų strategijų rengimo ir įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2023 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. 1V-30 „Dėl tvarios miesto plėtros strategijų ir funkcinų zonų strategijų rengimo ir įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas) 50 punktu ir atsižvelgdamos į Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2024 m. balandžio 25 d. sprendimą Nr. T-159 „Dėl 2024-2029 m. Alytaus regiono funkcinės zonos strategijos patvirtinimo“, Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2024 m. balandžio 30 d. sprendimą Nr. K-68 „Dėl 2024-2029 m. Alytaus regiono funkcinės zonos strategijos patvirtinimo“, Druskininkų savivaldybės tarybos 2024 m. balandžio 29 d. sprendimą Nr. T1-49 „Dėl 2024-2029 m. Alytaus regiono funkcinės zonos strategijos patvirtinimo“, Lazdijų rajono savivaldybės tarybos 2024 m. balandžio 29 d. sprendimą Nr. 5TS-368 „Dėl 2024-2029 m. Alytaus regiono funkcinės zonos strategijos patvirtinimo“ ir Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2024 m. balandžio 30 d. sprendimą Nr. T-X-318 „Dėl 2024-2029 m. Alytaus regiono funkcinės zonos strategijos patvirtinimo“, sudaro šį susitarimą dėl 2024-2029 m. Alytaus regiono funkcinės zonos strategijos (toliau – Strategija), kuri yra neatskiriama šio susitarimo priedas, įgyvendinimo (toliau – Susitarimas) ir įsipareigoja:

1. Bendrai naudodamos savo turta, kooperuodamos darbą, žinias ir organizacinius išteklius, veikti bendrai siekiant įgyvendinti Strategijoje nustatytus uždavinius.
2. Įgyvendinti Strategijos įgyvendinimo veiksmų plane numatytus veiksmus (toliau – Strategijos veiksmai).
3. Veikti kartu siekiant gauti finansavimą Strategijos veiksmų įgyvendinimui iš visų galimų finansavimo šaltinių.

4. Užtikrinti bendrąjį finansavimą, reikalingą prisidėjimui prie Strategijos veiksmų, nustatytų kiekvienam iš Partnerių, įgyvendinimo ir finansuoti tinkamas ir netinkamas šių Strategijos veiksmų išlaidas, kurių nepadengia finansavimo šaltinis.

5. Bendradarbiauti rengiant Strategijos veiksmų dokumentaciją finansavimui gauti, veikti kaip partneriai įgyvendinant Strategijos veiksmus.

6. Paskirti Alytaus regiono plėtros tarybą atsakinga už Strategijos stebėseną bei Strategijos ir Susitarimo pakeitimų koordinavimą (toliau – Strategijos įgyvendinimo ir stebėsenos koordinatorius).

7. Pavesti Strategijos įgyvendinimo ir stebėsenos koordinatoriui vykdyti Strategijos įgyvendinimo ir stebėsenos organizavimą bei koordinavimą: bendradarbiauti su Strategiją įgyvendinančiomis savivaldybėmis, rinkti, vertinti, apibendrinti iš savivaldybių gautą informaciją, teikti informaciją Apraše numatyta tvarka, koordinuoti Strategijos ir Susitarimo pakeitimų bei Strategijos viešinimo veiksmus.

8. Sudaryti nuolatinę Strategijos įgyvendinimo stebėsenos grupę iš Partnerių atstovų, deleguotų į Alytaus regiono plėtros tarybos darbo grupę, bei Strategijos įgyvendinimo ir stebėsenos koordinatoriaus atstovo.

9. Pavesti Strategijos įgyvendinimo stebėsenos grupei vykdyti Strategijos įgyvendinimo stebėseną: dalintis, aptarti, suderinti surinktą informaciją, derinti Strategijos ir Susitarimo pakeitimus bei pasiūlymų įtraukti Strategijos veiksmus į 2022-2030 metų Alytaus regiono plėtros planą teikimą.

10. Vykdyti Strategijos ir Susitarimo pakeitimus tokia tvarka:

10.1. Strategija ir Susitarimas pakeičiami pagal poreikį.

10.2. Strategijos ir Susitarimo pakeitimus inicijuoja Partneris, kuris yra atsakingas už pateiktų dokumentų turinį, jo teisingumą. Partneris, jeigu reikia, tikslina pateiktą informaciją, rengia papildomą informaciją ir (ar) dokumentus ir (ar) taiso pateiktų dokumentų netikslumus ar trūkumus.

10.3. Strategijos ir Susitarimo pakeitimai rengiami laikantis Apraše nustatytų Strategijos ir Susitarimo rengimo reikalavimų.

10.4. Partneris inicijuojantis esminį Strategijos pakeitimą, kaip tai apibrėžta Apraše, arba Strategijos pakeitimą, kai keičiamas jos veiksmo biudžetas ir (ar) veiksmo objektas, raštu pateikia Strategijos įgyvendinimo ir stebėsenos koordinatoriui inicijuojamo pakeitimo argumentus ir šiuos dokumentus: Strategijos pakeitimo projektą ir jo lyginamąjį variantą, Susitarimo pakeitimo projektą (taikoma, kai dėl Strategijos pakeitimo turi būti keičiamas Susitarimas) ir jo lyginamąjį variantą.

10.5. Strategijos įgyvendinimo ir stebėsenos koordinatorius, gavęs pasiūlymą dėl Strategijos pakeitimo, Apraše nustatyta tvarka atlieka Strategijos ir Susitarimo pakeitimo veiksmus bei koordinuoja Strategijos viešinimo veiksmus.

10.6. Strategijos pakeitimus tvirtina ir Susitarimo pakeitimams pritaria Partnerių tarybos. Strategijos ir jos pakeitimų viešinimą vykdo visi Partneriai Apraše nustatyta tvarka.

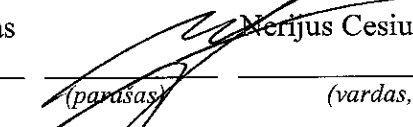
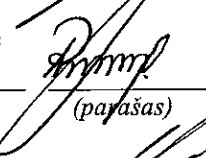
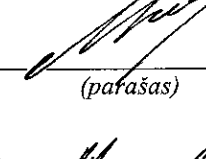
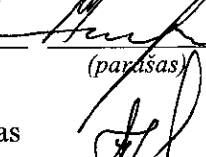
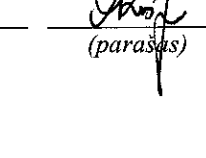
11. Pakeitus Strategiją, jei šie pakeitimai neįtakoja Susitarimo turinio, šis Susitarimas nekeičiamas.

12. Visi su šio Susitarimo įgyvendinimu susiję klausimai sprendžiami bendru susitarimu Partnerių atstovų susitikimuose.

13. Susitarimas sudaromas penkiais egzemplioriais, turinčiais vienodą teisinę galią, – po vieną kiekvienam Partneriui arba vienu elektroniniu dokumentu, pasirašytu kvalifikuotu elektroniniu parašu.

14. Bet koks ginčas, kylantis iš Susitarimo ar su juo susijęs, turi būti sprendžiamas tarpusavio derybomis. Nepavykus ginčų išspręsti derybomis, jie sprendžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

15. Susitarimas ir jo pakeitimai įsigalioja nuo paskutinio Partnerio pasirašymo dienos ir galioja iki Strategijos įgyvendinimo pabaigos.

Alytaus miesto savivaldybės meras		Nerijus Cesiulis	2024-05-08
<i>(savivaldybės tarybos įgaliotas asmuo)</i>	<i>(parašas)</i>	<i>(vardas, pavardė)</i>	<i>(data)</i>
Alytaus rajono savivaldybės merė		Rasa Vitkauskienė	2024-05-08
<i>(savivaldybės tarybos įgaliotas asmuo)</i>	<i>(parašas)</i>	<i>(vardas, pavardė)</i>	<i>(data)</i>
Druskininkų savivaldybės meras		Ričardas Malinauskas	2024-05-08
<i>(savivaldybės tarybos įgaliotas asmuo)</i>	<i>(parašas)</i>	<i>(vardas, pavardė)</i>	<i>(data)</i>
Lazdijų rajono savivaldybės merė		Ausma Miškinienė	2024-05-08
<i>(savivaldybės tarybos įgaliotas asmuo)</i>	<i>(parašas)</i>	<i>(vardas, pavardė)</i>	<i>(data)</i>
Varėnos rajono savivaldybės meras		Algis Kašėta	2024-05-08
<i>(savivaldybės tarybos įgaliotas asmuo)</i>	<i>(parašas)</i>	<i>(vardas, pavardė)</i>	<i>(data)</i>

PATVIRTINTA

Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2024 m. balandžio 25 d. sprendimu Nr. T-159
Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2024 m. balandžio 30 d. sprendimu Nr. K-68
Druskininkų savivaldybės tarybos 2024 m. balandžio 29 d. sprendimu Nr. T1-49
Lazdijų rajono savivaldybės tarybos 2024 m. balandžio 29 d. sprendimu Nr. 5TS-368
Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2024 m. balandžio 30 d. sprendimu Nr. T-X-318

2024–2029 M. ALYTAUS REGIONO FUNKCINĖS ZONOS STRATEGIJA

I SKYRIUS TERITORIJA, KURIOJE ĮGYVENDINAMA STRATEGIJA

Alytaus regiono funkcinę zoną (toliau – FZ) sudaro Alytaus miesto, Druskininkų, Alytaus rajono, Varėnos rajono ir Lazdijų rajono savivaldybių (toliau – savivaldybės) teritorijos. FZ plotas yra 5418 km² ir tai sudaro 8,3 proc. šalies ploto.

Valstybės duomenų agentūros (toliau – VDA) duomenimis 2023 m. sausio 1 d. FZ gyveno 135 620 nuolatinių gyventojai (arba 4,7 proc. šalies gyventojų). Iš jų: Alytaus miesto savivaldybėje – 51948 (plotas – 40 km²), Alytaus rajono savivaldybėje – 25513 (plotas – 1403 km²), Varėnos rajono savivaldybėje – 20466 (plotas – 2216 km²), Druskininkų savivaldybėje – 20094 (plotas – 453 km²), Lazdijų rajono savivaldybėje – 17599 (plotas – 1306 km²).

1. Naujų socialinių ir ekonominių ryšių turizmo ir verslo skatinimo srityje susiformavimų FZ įgyvendinimas Strategiją gali lemti šios pagrindinės prielaidos:

1.1. Alytaus miesto ir Alytaus rajono savivaldybėse esančių pramoninių ir komercinių teritorijų vientisumas. Šias savivaldybes jungianti bendra susisiekimo ir inžinerinė infrastruktūra bei aktyvus regiono gyventojų judėjimas tarp savivaldybių skatina socialinius ir ekonominius ryšius, sudaro prielaidas jiems stiprėti. Todėl plečiama besiribojančiose savivaldybėse pramonės parko teritorija, apjungiant Alytaus miesto ir Alytaus rajono savivaldybės bendrai investicijų pritraukimo veiklai, jau turint didžiąja dalimi suformuotą bendrą susisiekimo ir inžinerinę infrastruktūrą ir Alytaus miesto savivaldybės patirtį valdant pramonės parką (vienintelį pramonės parką FZ), leidžia pritraukti investicijas į ties savivaldybių riba esančius sklypus taip padidinant darbo vietų pasiūlą mažiausiai dviųjų (Alytaus miesto ir Alytaus rajono) savivaldybių gyventojams.

1.2. Aktyvios kelinės ir darbą visoje FZ. 2022 m. sausio – vasario mėn. Alytaus regiono plėtos tarybos administracija atliko internetinę FZ gyventojų apklausą. Apklauskos metu buvo analizuoti susisiekimo, darbo vietų pasiekiamumo, mobilumo klausimai Alytaus apskrityje. Apklausa, kurioje dalyvavo 424 respondentai, rodo ne tik, kad Alytaus miestas yra pagrindinis darbo vietų koncentracijos centras, bet ir aktyvų gyventojų judėjimą tarp visų savivaldybių. Pagal atliktos apklauskos duomenis 98 proc. respondentų į darbo vietas keliavo FZ viduje, 2 proc. už FZ ribų. Vertinat keliones FZ ribose, tačiau į kitas nei gyvenamoji savivaldybės (66 proc. respondentų), į Alytaus miestą keliavo – 51,20 proc., į Alytaus rajono savivaldybę – 17,72 proc., į

Druskininkų savivaldybė – 15,75 proc., i Lazdijų rajono savivaldybė – 7,44 proc., ir i Varenos rajono savivaldybė – 5,03 proc.

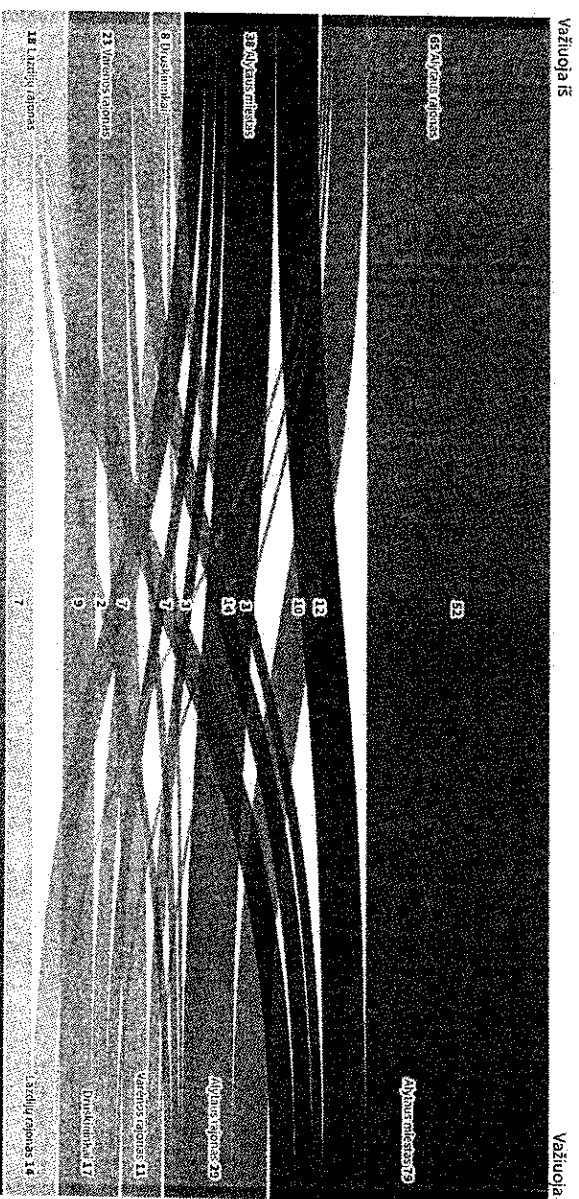
1.3. Gamtiniu, kultūrinu ir rekreaciniu požiūriu vientisas arealas. FZ teritorija didesne dalimi sutampa (ir vietos gyventojų bei turistų yra tapatinama) su etnografiniu Dzūkijos (Dainavos) regionu, jam būdingais atributais, tokiais kaip gamtinės sąlygos, kuriamos didžiausių miško masių, pelkių, vandenių, smėlingų kalvų; gausūs laukinės gamtos ištekčiai, nenuotolęs nuo gamtos gyvenimo būdas; ilgiausiai išlikę archainės kultūros elementai (senosios randos, kalendorinės dainos, senoviškos pastatų konstrukcijos, unikalus etnografiniai kaimai); savitas kulinarinis paveldas, įskaitant saugomą geografinę nuorodą turinčius produktus; pokario partizanų kovų istorija ir kt. Dzūkijos nacionalinis parkas ir Vėisiejų regioninis parkas apima vienus vertingiausių gamtinių, kultūrinių ir rekreacinių požiūriu Lietuvos krašovaizdžio kompleksus ir ekosistemas. Pagal Dainavos krašto atributus, gamtos išteklius identifiikuojamas ir seniausias Lietuvos kurortas – Druskininkai. Bendras FZ identitetas sudaro prielaidas kurtis ir vystyti socialiniams ir ekonominiams ryšiams turizmo srityje. Alytaus regiono savivaldybių bendradarbiavimo ryšiai pradėti kurti, įgyvendinant regioninės reikšmės projektą „Alytaus regiono turizmo informacinės infrastruktūros plėtra“ ir tęsiami bendrai viešinant turizmą regione interneto svetainėje – www.pazinkdzukija.lt (2022 m. balandžio mėn. 13 dieną sudaryta jungtinės veiklos (partnerystės) sutartis Nr. 0413 tarp 4 partnerių: VšĮ Alytaus turizmo informacijos centras, VšĮ Lazdijų turizmo informacijos centras, Varenos rajono savivaldybės administracija ir VšĮ Druskininkų turizmo ir verslo informacijos centras).

1.4. Susiformavę vietinių turistų srautai. 2019 m. VDA duomenimis, vidutiniškai šalyje (vertinant keliones, kurių išvykimo ir atvykimo vieta yra tame pačiame regione) tuksančiai gyventojai teko 118 vietinių turistų kelionių, tuo tarpu FZ tokio pobūdžio srautai siekė 184 turistus tuksančiai gyventojų, tai buvo aukščiausias rodiklis lyginant su kitais regionais (palyginimui antrą ir trečią aukščiausius rodikius turinčiuose Kauno ir Utenos regionuose siekė atitinkamai 168 ir 165). Tai rodo, kad FZ gyventojams, kuriems lankytini objektai yra žinomi ir pažįstami dėl jų artumo ar neformalių kontaktų, žinių apie greitimas savivaldybes, vietiniai maršrutai yra patrauklūs. Todėl koordinuota rinkodara, nukreipta i kitų regionų ar užsienio turistus, gali turėti panašų efektą ir rezultatyviau išnaudoti turimus turizmo išteklius tolygiau paskirstant iš kitų regionų ir užsienio turistus, gali turėti panašų lankomiausias FZ turizmo vietovės – Druskininkų turistui būdinga tai, kad turistai joje apsisotja ilgesniam laikui: 2022 m. 2,3 naktys – Lietuvos gyventojui ir 3,9 – užsieniečiams, kai tuo tarpu atitinkamai šalies vidurkis buvo 2,1 naktis, 2 naktys Lietuvos gyventojui ir 2,3 naktys užsieniečiams.

2. Naujų socialinių ir ekonominių ryšių tarp Alytaus rajono, Varenos rajono ir Lazdijų rajono savivaldybių neformaliojo vaikų švietimo (toliau – NVŠ) ir formalųjų švietimą papildančio ugdymo (toliau – FŠPU) srityje susiformavimų FZ gyvenamųjų Strategijų gali lemti šios pagrindinės prielaidos:

2.1. Aktyvios FZ vidurinėje dalyje esančios Alytaus rajono savivaldybės gyventojų kelionės siekiant gauti švietimo paslaugas. 2022 m. sausio – vasario mėn. Alytaus regiono plėtros tarybos administracijos atliktos internetinės FZ gyventojų apklausos duomenimis (žr. 1 pav.), kelionės švietimo paslaugų tikslais buvo stebimos tarp visų FZ savivaldybių respondentų, tarp kurių ypač išsiskyrė Alytaus rajono savivaldybė – iš 65 respondentų, 55 naudojos kitose savivaldybėse teikiamomis švietimo paslaugomis. Ta pati situacija matoma ir analizuojant švietimo valdymo informacinės sistemos 2022-2023 m. m. duomenis, pagal kuriuos Alytaus rajono savivaldybės vaikai lankė neformaliojo švietimo įstaigas (vertinant mokinių skaičių): Alytaus miesto savivaldybės – 77,09 proc., Varenos rajono savivaldybės – 0,48 proc., Lazdijų rajono savivaldybės – 0,56 proc. Savo savivaldybėje – 21,88 proc. Vertinant neformaliojo švietimo renginių dalyvių skaičiaus pasiskirstymą taip pat matoma, kad Alytaus rajono savivaldybės vaikai daugiausia dalyvavo Alytaus miesto savivaldybės – 392 (80,82 proc.), Varenos rajono savivaldybės – 50 (10,31 proc.), Lazdijų rajono savivaldybės – 43 (8,87 proc.), renginiuose. Esamą srautų pasiskirstymą lemia Alytaus rajono savivaldybės geografinė padėtis (žr. 2 pav.) – šioje savivaldybėje nėra didesnių miestų

(didžiausi miestai Simnas (1296 gyv. 2022 m.) ir Daugai (1038 gyv. 2022 m.)), kuriuose specializuota infrastruktūra, orientuota tik į vietos gyventojus negali būti efektyvi dėl mažo tikslinės grupės dydžio. Simno ir Daugų miestai yra nutolę identiškų paslaugų atstumui nuo Alytaus miesto iš vienos pusės ir atitinkamai nuo Lazdijų ir Varenos iš kitos pusės (žr. 2 pav.), todėl esant alternatyviam analogiškų paslaugų pasirinkimui, vaikų srautai pasiskirstytų su 50 proc. tikimybe Alytaus ir Lazdijų bei Alytaus ir Varenos krypimais, o Simno (mokinių skaičius 2022–2023 m. m. – 264) ir Daugų (mokinių skaičius 2022–2023 m. – 224) mokiniai galėtų padidinti paslaugų paklausą Lazdijų ir Varenos rajono savivaldybėse. Darytina prielaida, kad esant unikalų paslaugų pasiūlai, kokybės pranašumams ir (ar) užtikrinus patrauklesnes kelionės sąlygas, minėtas tikimybių santykis gali pasikeisti. Šią prielaidą patvirtina atliktos moksleivių tėvų apklausos Alytaus rajono savivaldybės Daugų ir Simno miestuose, Lazdijų rajono ir Varenos rajono savivaldybėse, rezultatai. Nustatyta, kad Simno moksleiviams turint galimybę dalyvauti sporto krypties NVŠ¹ Lazdijų mieste ir užtikrinus nemokamą pavėžėjimą, 66,2 proc. respondentų rinktųsi šią NVŠ paslaugų teikimo vietą. Daugų moksleiviams turint atitinkamas galimybes dalyvauti NVŠ² Varenos mieste, 100 proc. apklaustų tėvų rinktųsi Vareną. Priešinga kryptimi, iš Varenos rajono savivaldybės į Dauguose teikiamų NVŠ paslaugų³ teikimo vietas vyktų 61 proc. Varenos rajono savivaldybės respondentų vaikų.

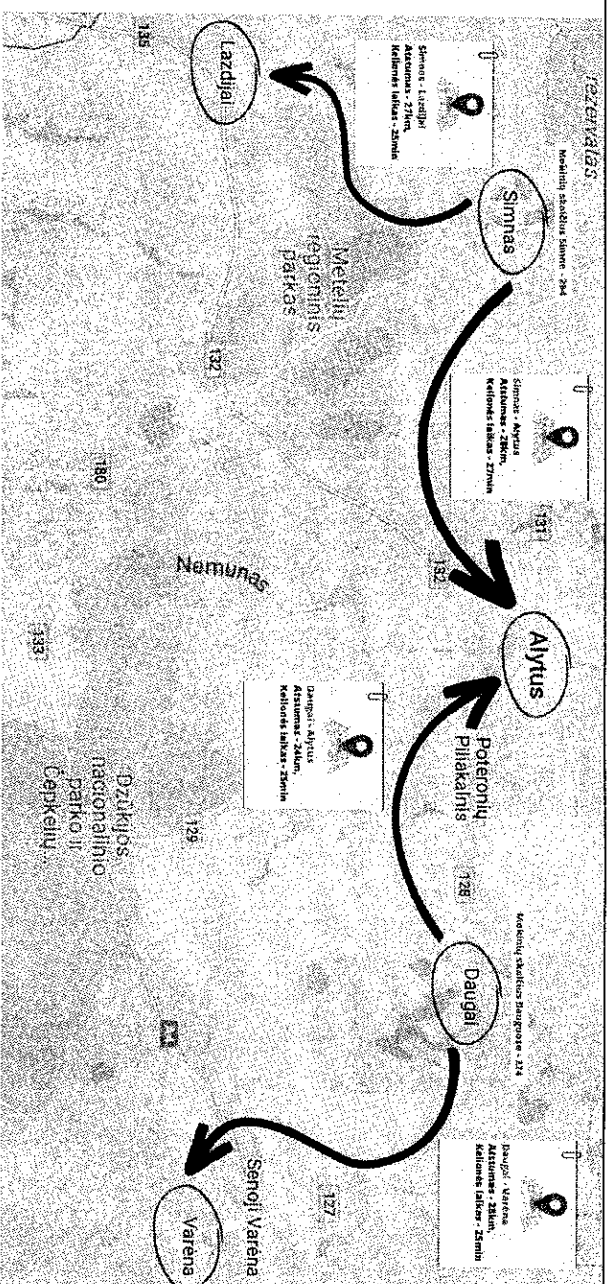

1 pav. Judėjimas švietimo paslaugų gavimo tikslais

¹ Aerobinė gimnastika, padėlis, stalo tenisas, laisvosios imtybės, treniruoklių salė.

² Rankinis, tinklinis, salės futbolas, krepšinis, badmintonas, alpinizmas, dvikovės sportas, baseinas.

³ Irklavimas, kanuoplas.

2 pav. Esamos ir galimos vaikų judėjimo dėl NVŠ ir FŠPU paslaugų kryptys

2.1. Specializuotų NVŠ ir FŠPU programų vykdymui turimi Alytaus rajono savivaldybės ištekliai. Alytaus rajono savivaldybėje esantis Daugų ežeras yra vienintelis FZ esantis vandens telkinys, tinkamas su baidarių ir kanojų sportu susijusioms paslaugoms teikti ir kuriame jau yra pradinė reikalinga infrastruktūra – elingas, kuriame šiuo metu galima trumpam laikui saugoti reikiamą įrangą. Papildomų investicijų dėka elingą galima pritaikyti ne tik saugojimui, bet ir kitai būtinai treniruočių veiklai. Alytaus rajono meno ir sporto mokykla viena iš dviejų FZ veikiančių FŠPU įstaigų, vykdančių atitinkamas programas (dalis panašių veiklų – kanupo užsiėmimai vykdomi Alytaus sporto ir rekreacijos centro (toliau – ASRC) baseine šaltuoju sezonu). Todėl, modernizavus reikiamą infrastruktūrą ir padidinus teikiamų paslaugų apimtį Daugai (su sąlyga, kad FZ savivaldybės bendrai organizuos viešosios paslaugos teikimą ir mokinių pavėžėjimą į užsiėmimus) yra ir išliks vienintelė vieta, kurioje galės būti vykdomos su baidarių ir kanojų sportu susijusios FŠPU programos ir dėl to susiformuos nauji FZ savivaldybės jungiantys ryšiai.

2.2. Ribotos galimybės vystyti su NVŠ susijusius socialinius ryšius tarp Alytaus miesto ir kitų FZ savivaldybių. FZ savivaldybėms konsultuojantis su ASRC dėl bendros veiklos užtikrinant papildomas neformaliojo švietimo paslaugas FZ savivaldybių vaikams, nustatyta, kad dėl esamos infrastruktūros užimtumo nebėra galimybės formuoti naujų grupių (nuo 12 iki 19 vaikų), kurioms būtų racionalu organizuoti pavėžėjimą iš kitų FZ savivaldybių. ARSC jau yra visiškai išnaudojęs potencialą plėsti aerobinės gimnastikos, jėgos trikovės, sunkiosios atletikos, stalo teniso, padelio, dvikovos sporto šakų,

rankinio, badmintono, salės futbolo, alpinizmo, krepšinio užsiejimų dalyvių skaičių⁴. Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2023 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. 153 patvirtintoje 2023–2029 m. Alytaus miesto tvarios plėtros strategijoje yra numatyta ASRC infrastruktūros plėtra ar modernizavimas (baseino skirto mokymui plaukti įrengimas, šaudyklos remontas), tačiau šie veiksmai nesusiję su kitų FZ savivaldybių teikiamomis NVŠ programomis, kurioms galėtų būti naudojama ARSC infrastruktūra. Įvertinus tai, kad Alytaus m. sav. iš kitų FZ savivaldybių išsiskiria ir žemiausiu mokinių dalyvavimu NVŠ (2022-2023 m. 67,8 proc., kai FZ vidurkis 69,4 proc.) ir didėjančiu vaikų skaičiumi (+1,68 procentinio punkto 2021–2023 m. laikotarpiu), tikėtina, kad NVŠ paslaugų (įskaitant sporto krypties) infrastruktūros naudojimo intensyvumas šioje savivaldybėje dar augs, todėl mažės galimybės ja naudotis kitų FZ savivaldybių vaikams.

3. Naujų socialinių ir ekonominių ryšių tarp Alytaus rajono, Varenos rajono ir Lazdijų rajono savivaldybių visuomenės sveikatos stiprinimo srityje susiformavimą FZ įgyvendinus Strategiją gali lemti panašios prielaidos, kaip ir NVŠ atveju, dėl objektų geografinio išsidėstymo (abiejų rūšių viešosioms paslaugoms teikti naudojami tie patys infrastruktūros objektai), juos racionaliai išnaudojant⁵. Skirtingai nuo NVŠ, visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugos yra teikiamos visoms gyventojų grupėms (Varenos, Daugų ir Simno gyventojų skaičius viršija atitinkamų miestų mokyklose besimokančių mokinių skaičių apie 5 kartus), kurių didesnė dalis (suaugę asmenys), lyginant su moksleiviais yra mobilnesni (daugelis gali savarankiškai keliauti asmeniniu automobiliu ar viešuoju transportu, o socialiai pažeidžiamoms grupėms teikiamos pavėžėjimo paslaugos⁶). Todėl naujų socialinių ryšių susiformavimo tikimybė yra gana aukšta (esant lygiavertėms Alytaus miestui paslaugoms ir su sąlyga, kad bus užtikrintas FZ savivaldybių bendradarbiavimas, nedubliuojant analogiškų sveikatos stiprinimo programų). Analizuojant FZ savivaldybių teikiamų visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugų turinį, pastebima specializacijos tendencija, kai visuomenės sveikatos stiprinimo veiklos vykdomos pasitelkiant savitus metodus ir priemones: Alytaus rajono savivaldybėje – grūdinnamais⁷, Lazdijų rajono savivaldybėje – pilatesas, nitrvana fitnessas, mediacija⁸, Varenos rajono savivaldybėje – fizinis aktyvumas su kovos menų elementais, TRX, futbolas vaikščiojant⁹. Išliekiant tendencijai FZ savivaldybėse tradicines visuomenės sveikatos paslaugas papildyti inovatyviomis specializuotomis paslaugomis (įskaitant naujas paslaugas, kurių teikimui gali būti panaudota bendra su NVŠ infrastruktūra), socialinių ryšių formavimasi lems ne tik santykiniai nedidelės kelionės sąnaudos (apie 30 min. trukmė), bet ir gyventojų specifiniai poreikiai ir interesai.

4. Jaunimui teikiamų socialinių paslaugų (atviro darbo su jaunimu) atveju, Alytaus rajono savivaldybėje apskritai nėra šiems tikslams skirtos

⁴ Alytaus sporto ir rekreacijos centro 2023 m. lapkričio 20 d. raštas Nr. SD-144 „Dėl galimybių teikti viešąsias paslaugas Varenos ir Lazdijų rajonų savivaldybių vaikams“.

⁵ Preliminariai sudarytas kuriamų Varenos rajono ir Lazdijų rajono infrastruktūros objektų paslaugų teikimo tinklėlis.

⁶ Įskaitant Lazdijų r. sav. taikomą inovatyvų modelį „Lazdijai veža“ www.lazdijaiveza.lt

⁷ <https://www.alytaustraitonovsb.lt/naujiena/sveikatos-stiprinimas-grudinamais/>; <https://www.alytaustraitonovsb.lt/naujiena/basakoiu-takas-dauguose/>; Startuoja „Pirmokų sveikatvė“ <http://alytaustraitonovsb.lt/>

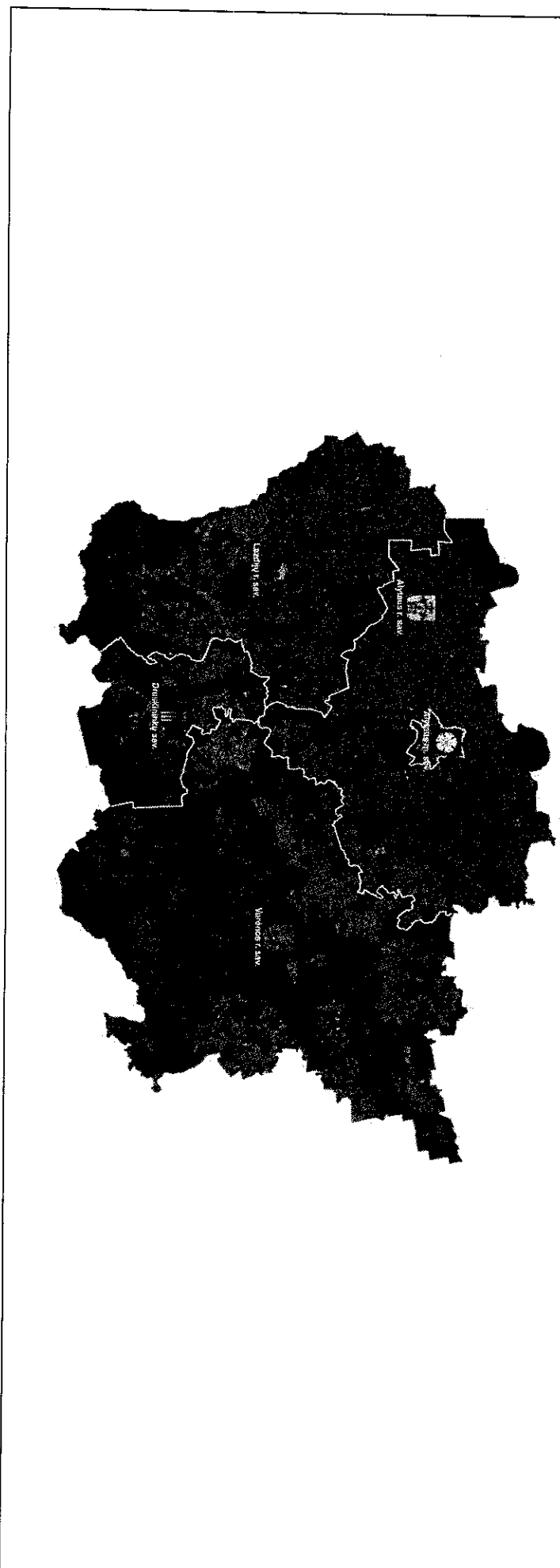
⁸ <https://www.lazdijuvsb.lt/veiklos-sritys/visuomenes-sveikatos-stiprinimas/>

⁹ <https://www.varenosvsb.lt/futbolas-visiems/>; <https://www.varenosvsb.lt/teorine-paskaita-treniruote-su-pasipriesimimo-gumomis/>; <https://www.varenosvsb.lt/nemokama-taisyklinga-manksta-su-saviugynos-elementais-naujuosiuose-valkiniuose/>

infrastruktūros, o užtikrinti tokią infrastruktūrą savivaldybės teritorijoje yra problemiška dėl savivaldybės apgyvendinimo ypatumų (gyventojų koncentracijos priemiestyje, tarpusavyje nutolusių nedidelių miestų ir miestelių, dėl kurių didelei daliai savivaldybės teritorijos būdingi stipresni ryšiai su aplinkinių savivaldybių centrais, negu tarpusavyje¹⁰). Todėl labiausiai tikėtina, kad nauji socialiniai ryšiai formosis Alytaus rajono savivaldybės jaunimui naudojantis gretimose savivaldybėse įrengtais atvirais jaunimo centrais ar atviroimis jaunimo erdvėmis.

5. Naujų socialinių ir ekonominių ryšių organizuojant viešąjį transportą susiformavimą FZ iš esmės lems aukščiau aprašyti esami ir kuriami ryšiai, lemiantys aktyvesni gyventojų judėjimą į darbo ir paslaugų teikimo vietas. Šie ryšiai bus sukurti, jeigu FZ savivaldybėms pavyks pašalinti esamą viešojo susisiekimo sistemos fragmentaciją ir užtikrinti jos bendrą valdymą ir bendrą tam skirtos informacinės infrastruktūros (maršrutų planavimo, e-bilieto sistemos) naudojimą.

Teritorijos, kurioje įgyvendinama Strategija, žemėlapis

¹⁰ Pvz. 2 didžiausi Alytaus r. sav. miestai – Simnas ir Daugai tarpusavyje yra nutolę dvigubai didesniu atstumu, negu atstumas nuo jų iki gretimos savivaldybės centro.

II SKYRIUS FUNKCINĖS ZONOS ANALIZĖ

Bendra funkcinės zonos problema:

Nepakankamai išnaudojamas FZ gyvenamosios aplinkos ir ekonominis potencialas

Pagal urbanizacijos lygį (58,9 proc., 2023 m. sausio 1 d.) FZ priskirtina mišraus tipo teritorijoms. Miestų gyventojų dalis FZ viršijo 50 proc., tačiau nesiekė šalies vidurkio (68,4 proc.). Santykinai aukštą urbanizacijos lygį FZ lemia Alytaus miestas (kurio gyventojai sudarė 38,3 proc. visų regiono gyventojų) ir Druskininkų miestas (9,6 proc. visų regiono gyventojų). O didesneje FZ dalyje – ypač Varenos ir Lazdijų rajono savivaldybėse – vyrąja labai retai gyvenamos vietovės (miestų gyventojų dalis siekė tik apie 28,1 proc. Lazdijų rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus ir 38,9 proc. Varenos rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus). Varenos rajono savivaldybė yra didžiausia pagal teritorijos plotą ir rečiausiai gyvenama Lietuvos savivaldybė – gyventojų tankumas 2023 m. siekė tik 9,2 gyv./km², palyginimui – Lietuvos vidutinis gyventojų tankumas – 43,8 gyv./km². Nedaug didesnis gyventojų tankumas buvo ir Lazdijų rajono savivaldybėje (13,5 gyv./km²). Tai yra – gyventojai koncentruojasi dviejuose pagrindiniuose centruose – Alytuje, Druskininkuose ir aplink juos (daugiausiai – priemiestinėje Alytaus rajono savivaldybės dalyje).

Alytaus rajono savivaldybė iš visų pusių supa Alytaus miestą (vadinamoji „žėdinė savivaldybė“), kurios besiribojančiai su miestu daliai būdinga priemiestinė apgyvendinimo struktūra (vientisas su miestu užstatymas, bendra inžinerinė infrastruktūra, tokia kaip keliai, vamzdynai), ir mieste gaunamos viešosios paslaugos (pvz. 2022–2023 m. tik 57,2 proc. Alytaus rajono savivaldybės 3–5 m. amžiaus vaikų naudojo šios savivaldybės švietimo įstaigų teikiamomis ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugomis) ir mieste koncentruotos darbo vietos, t. y. natūralūs funkciniai ryšiai.

Gyvenamosios aplinkos kokybė FZ ir lemia gamtinu, kultūrinu ir rekreaciniu požūriu vertingi krašovaizdžio kompleksai ir ekosistemos – tai Lazdijų ir Varenos rajonų savivaldybių pranašumai. Didesnę minėtų savivaldybių teritorijos dalį užima Dzukijos nacionalinis parkas ir Veisiejų regioninis parkas. Tačiau gamtinu, kultūrinu ir rekreaciniu požūriu vertingo potencialo išnaudojimą ribojantis veiksnys yra maža gyventojų koncentracija miestų poveikio zonoje (atitinkamai – ribotos galimybės verslo, ypač susijusio su paslaugomis ir prekyba, plėtrai). Druskininkų, Varenos, Lazdijų miestai nuo didžiausio FZ miesto – Alytaus, yra nutolę 40-60 min. kelionės automobiliu atstumu, o atokiausios FZ vietovės yra nutolusios nuo Alytaus miesto jau 80-90 min. kelionės automobiliu atstumu, t. y. galimybės pasiekti darbo ar paslaugų teikimo vietas yra ribotos (įprastinė gyventojų kelionės trukmė viena kryptimi paprastai neviršija valandos, ilgiau keliaujama tik turizmo, laisvalaikio tikslais¹¹).

FZ pasižymi gausiais turistiniais ištekliais. Druskininkų kurortas 2022 duomenimis m. yra vienas iš daugiausiai turistų pritraukiantis Lietuvos kurortų (375 993 turistai), kurio išvysta viešoji turizmo infrastruktūra ir turizmo objektai (pėsčiųjų, dviračių takai, parkai, kultūros, laisvalaikio objektai) kartu sukuria ir patrauklesnę gyvenamąją aplinką.

Nepaisant turimų gyvenamosios aplinkos pranašumų, gyventojų skaičius FZ mažėja ir keičiasi gyventojų sudėtis – visuomenė sensta. Nuo 2016 metų

¹¹ Projekto „Pasirengimas regioninio lygmens viešojo transporto paslaugų organizavimo sistemos sukūrimui“ metu atliktos gyventojų apklausos duomenimis (atspindi 2019 m. pabaigos 2020 m. pradžios situaciją iki įvestų karantino apribojimų).

pradžios iki 2022 m. FZ nuolatinių gyventojų skaičius sumažėjo 6,5 proc., t. y. gyventojų mažėjo du kartus daugiau nei tuo pačiu laikotarpiu šalyje (2,9 proc.). Nors 2022–2023 m. šalyje stebimas gyventojų skaitėms augimas (+1,8 proc.) dėl atvykusių pabėgėlių iš Ukrainos, Alytaus regione 2023 m. gyventojų skaičius sumažėjo 0,06 proc. 2016 - 2023 metų laikotarpiu daugiausia gyventojų mažėjo Lazdijų rajono savivaldybėje (14,9 proc.) ir Varenos rajono savivaldybėje (12,7 proc.) Mažiausias gyventojų mažėjimas nustatytas Druskininkų savivaldybėje (3,3 proc.), Alytaus rajono savivaldybėje (5,0 proc.) ir Alytaus mieste (7,5 proc.). 2023 m. natūrali gyventojų kaita FZ buvo neigiamą, t. y. - 1334 asmenys, iš jų: Alytaus mieste (-367 asmenys), Alytaus rajono savivaldybėje (-222 asmenys), Druskininkų savivaldybėje (-182 asmenys), Lazdijų rajono savivaldybėje (-279 asmenys) ir Varenos rajono savivaldybėje (-284 asmenys). 2023 m. sausio 1 d. VDA duomenimis Alytaus regione buvo 12,2 proc. iki 14 metų nuolatinių gyventojų (mažesnis nei šalies vidurkis 15,0 proc.), 64,7 proc. 15–64 metų nuolatinių gyventojų (lygus šalies vidurkiui 65,0 proc.) ir 23,1 proc. 65 m. ir vyresni nuolatiniai gyventojai (didesnis nei šalies vidurkis 20,0 proc.). Daugiausia pensinio amžiaus gyventojų gyvena Varenos rajono (24,3 proc.), Alytaus miesto (23,5 proc.) ir Druskininkų (23,4 proc.) savivaldybėse, mažiausia Alytaus rajono (21,3 proc.) ir Lazdijų rajono (23,0 proc.) savivaldybėse. 2023 m. demografinės senatvės koeficientas regione siekė 190 ir viršijo šalies rodiklį 1,4 karto ir buvo 9 iš 10 regionų (rodiklis aukštesnis tik Utenos regione). Ypač aukštas šis rodiklis nustatytas Varenos rajono savivaldybėje (219), aukštas – Lazdijų rajono (199), Alytaus miesto (195) ir Druskininkų (181) savivaldybėse, mažiausias – Alytaus rajono savivaldybėje (162).

Apibendrinant, problema lemiančios priežastys iš esmės gali būti suskirstytos į 4 grupes:

1. **Gamtinė aplinka ir geografinė padėtis.**
2. **Esama demografinė struktūra.**
3. **Galimybė naudotis paslaugomis.**
4. **Darbo vietų kokybė ir įvairovė.**

1. **Gamtinė aplinka ir geografinė padėtis.** Ši priežastinių grupė nėra tiesiogiai susijusi su savivaldybių funkcijomis (ar jų atskirais elementais), kurias galima vykdyti bendrai, todėl detaliau nenagrinėjama. Tikėtina, kad gamtinės FZ aplinkos savybės Strategijos įgyvendinimo laikotarpiu ženkliai nesikeis, o su geopolitika susiję veiksnių (Baltarusijos sienos artumas ir su tuo susijusios grėsmės) savivaldybės iš esmės negali kontroliuoti.

2. **Esama demografinė struktūra,** kuri lemia gimstamumo ir mirtingumo rodiklius. Dėl ilgalaikių ir politikos priemonėmis sunkiai paveikiamų procesų, medianinis FZ gyventojų amžius yra 48 (2023 m.), o demografinės senatvės koeficientas 190 (2023 m.), t. y. vyrauja amžiaus grupės, kurios nebegali susilaukti vaikų ir kurių bendrasis mirtingumas yra aukštesnis.

3. **Galimybė naudotis paslaugomis,** gali turėti įtakos migracijos procesams ir yra susijusi FZ savivaldybių funkcijomis (ar jų atskirais elementais), kurias FZ savivaldybėms tikslinga vykdyti kartu. Analizuojant projektą „Pasirengimas regioninio lygmens viešojo transporto paslaugų organizavimo sistemos sukūrimui“ metu atliktos gyventojų apklausos duomenis¹² (atspindi 2019 m. pabaigos – 2020 m. pradžios situaciją iki įvestų karantino apribojimų), gali

¹² Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija. (2020). Pasirengimas regioninio lygmens viešojo transporto paslaugų organizavimo sistemos sukūrimui (galutinė ataskaita): https://2014.esinvesticijos.lt/lt/finansavimas/paraskos_ir_projektai/pasirengimas-regioninio-lygmens-viesojo-transporto-paslaugu-organizavimo-sistemos-sukurimui_ir_gyventoju_apklausa duomenų rinkinys.

būti įvertintas paslaugų grupių (tiek valstybės ir savivaldybių, tiek privačių subjektų) būtinumas (gyventojų požiūriu) ir naudojimo dažnis, ir, klasifikavus šias paslaugas (žr. 1 lentelę) – identifikuotos sritys, kuriose sprendžiant problemą galimi FZ savivaldybių bendri veiksmai. Nustatyta, kad dažniausiai kaip būtiniausias paslaugos¹³ įvardijamos komunalinės paslaugos, paslaugos, susijusios su viešosios infrastruktūros palaikymu (kelių ir gatvių priežiūra, viešųjų erdvių priežiūra ir pan.), ir sveikatos paslaugos (3 grupės – ambulatorinis gydymas, stacionarinis gydymas ir kitos sveikatos paslaugos (odontologija, įvairios gydymą papildančios ar reabilitacijai skirtos terapijos, visuomenės sveikata ir pan.), bei visuomenės saugumui užtikrinti skirtos paslaugos (policija, ugniagesiai, greitoji medicinos pagalba ir pan.). Šios paslaugos (sąlyginai) gali būti laikomos kritinėmis paslaugomis, kurių net ir laikinas sutrikdymas gali paveikti visos valstybės funkcionavimą. Dažnai kaip būtinos įvardijamos paslaugos (viešosios, administracinės ir teikiamos vykdant ūkinę veiklą), kuriomis naudojasi didelės gyventojų grupės (pvz. kirpyklos, grožio salonai, viešasis keleivinis transportas, taksi, pavėžėjų paslaugos, žiniasklaida, finansinės (bankų ir pan. paslaugos), taip pat paslaugos, kurios yra suprantamos kaip užtikrinančios visuomenės solidarumą (būtinybė pasirūpinti vaikais, senjorais, neįgaliaisiais), administracinės valstybės ir savivaldybių institucijų paslaugos bei krašto apsauga¹⁴. Būtinoms paslaugos priskirtoms paslaugų grupėms, be kita ko, būdinga ir didelė jas teikiančių subjektų bei teikimo formų įvairovė. Dažnu atveju šių paslaugų teikimas yra ekonominė veikla, kurios apimtis tiesiogiai priklauso nuo gyventojų perkamosios galios (nagrinėjama skyriuje „Darbo vietų kokybė ir įvairovė“). Rečiausiai kaip būtinos paslaugos – įvardintos paslaugos, turinčios stauresnę tikslinę grupę (pvz. formalusis švietimas). Retai reikalingos paslaugos (pvz. krovinių pervežimas, persikraustymas) ir (arba) paslaugos, kuriomis kurį laiką imanoma nesinaudoti (pvz. nesportuoti sporto klube) kaip būtinos įvardinamos santykinai rečiau. Visoms analizuotoms paslaugoms būdingi ir dažni ypatumai, pavyzdžiui visuomenės saugumą užtikrinančios paslaugos gyventojų suprantamos kaip būtinos, tačiau konkrečiam gyventojui jų prireikia santykinai retai (pvz. policiją, ugniagesius-gelbėtojus, greitąją medicinos pagalbą ar kitą specialiąją tarnybą apklausos duomenimis per mėnesį kvietė apie 3 proc. respondentų), kitos paslaugos dažniausiai nėra laikomos būtinomis (be jų, tikėtina, imanoma būtų išsiversti), tačiau yra naudojamos labai dažnai (pašto ar kurjerių paslaugomis 2020 m. per mėnesį naudojami apie 40 proc. respondentų). Todėl, pasirenkant tolimesnei analizei su savivaldybių funkcijomis susijusias paslaugas, kurias savivaldybėms tikslinga teikti bendrai ir kurių pagerinimas leistų geriau išnaudoti FZ gyvenamosios aplinkos potencialą, pasinaudojus 1 lentelėje pateikiama matrica:

- atnestos paslaugų grupės, kurių teikimas nėra susijęs su savivaldybių funkcijomis (teikimas administruojamas valstybės lygiu arba paslaugos paprastai teikiamos vykdant privačių subjektų ekonominę veiklą);
- atnestos kritinės dažnai naudojamos paslaugos, darant prielaidą, kad jų užtikrinimas būtinas kiek galima arčiau gyvenamosios vietos;
- atnestos reikalingos, tačiau retai naudojamos paslaugos, darant prielaidą, kad jų pagerinimas neturės didelio poveikio gyvenamajai aplinkai;
- atnestos bendrosios paslaugos, teikiamos neapibrėžtai tikslinei grupei (pvz. kelių ir gatvių priežiūra);
- atnestos paslaugos, teikiamos didelio kiekio vienuočių įstaigų: formalusis švietimas (FZ yra 49 bendrojo ugdymo mokyklų ar filialų), ikimokyklinis ugdymas (26 vaikų darželių, daugiafunkcių centrų ar jų filialų), bibliotekų paslaugos (81 bibliotekų ir jų filialų), kurių atveju tikimybė, kad vienoje savivaldybėje teikiamomis paslaugomis naudosis kitos savivaldybės gyventojai – santykinai nedidelė (išskyrus Alytaus miesto savivaldybę ir Alytaus

¹³ Respondentų buvo prašoma pasirinkti 5 jų vertinimu būtiniausias paslaugas ir 33 galimų variantų arba nurodyti kitą nepaminėtą paslaugą, respondentams priskirtas atstovaujamos visuomenės dalies svoris (pagal amžiaus, socialinę, išsilavinimo grupę ir gyvenamąją vietą), klasifikuojant atsakymų dažnis normalizuotas pagal 1 standartinio nuokrypio interвалą.

¹⁴ Atsižvelgus į apklausos atlikimo laiką (COVID-19 pandemijos pradžią), šiuo metu sveikatos paslaugų būtinumas būtų vertinamas kiek žemiau, o krašto apsauga būtų dažniau įvardinama kaip būtinybė.

rajo savivaldybės priemiestinę dalį, dėl žiedinės savivaldybės specifikos).

Taip nustatyta, kad FZ savivaldybės veikdamos bendrai, galėtų geriau išnaudoti FZ gyvenamosios aplinkos potencialą pagerinusios Keleivių vežimo paslaugas (savivaldybių funkcijų apimtyje – viešojo keleivinio transporto, pavėžėjimo ir judumo paslaugas), kurios priskirtinos rekalingoms dažnai naudojamioms paslaugoms, sveikatos stiprinimo paslaugas, tokias kaip visuomenės sveikatos priežiūra, vidurinio medicinos personalo paslaugas (kritinės vidutiniškai dažnai naudojamos paslaugos), neformaliojo švietimo (toliau – NVŠ) ir formalųjį švietimą papildančios ugdymo (toliau – FŠPU) paslaugas (rekalingos vidutiniškai dažnai naudojamos). Su kultūros renginiais susijusių paslaugų atveju, nagrinėtinos didesnio masto arba labiau specializuotos paslaugos, kurios pritaukia auditoriją iš daugiau nei vienos savivaldybės ir kurios turėtų būti pasiekiamos per 60 minučių automobiliu nuo gyvenamosios vietos (į vietos gyventojus orientuotos dažno poreikio paslaugos FZ iš esmės užtikrintos¹⁵). Atsižvelgus į tokių kultūros paslaugų pobūdį (sąsajas su kūrybinių industrijų ir turizmo potencialu), jos detaliau nagrinėjamos skyriuje „Darbo vietų kokybė ir įvairovė“. Socialinių paslaugų atveju, daugelis šių paslaugų yra teikiamos didelio kiekio įstaigų, o valstybės politika šioje srityje orientuojama į jų teikimą kuo arčiau žmogaus ir kuo geriau atitiktų jo poreikius, padėti, galimybės, į ši procesą įtraukiant kuo didesni paslaugų teikėjų ratą (NVO ir kitas organizacijas¹⁶). Tačiau FZ atveju pastebima, kad atvirojo darbo su jaunu socialinės paslaugos teikiamos ne visose savivaldybėse (Alytaus rajono savivaldybė yra viena iš dviejų savivaldybių Lietuvoje, kurioje nėra nei vieno atvirojo jaunimo centro ar atvirojo jaunimo erdvės).

¹⁵ <https://data.kurkt.lt/wp-content/uploads/2023/04/ErDvine-analize-issamiai.pdf>

¹⁶ 2021-2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos socialinės sutelkties plėtros programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos vyriausybės 2021 m. lapkričio 10 d. nutarimu Nr. 931, numatyta: „Igyvendinant NPP 2.2 uždavinį „Didinti neigalųjų ir jų šeimų, senyvo amžiaus žmonių bei kitų pažeidžiamų ir socialinėje atskirtyje esančių grupių gerovę“ ir 2.7 uždavinį „Stiprinti socialinio aktyvumo ir socialinės atsakomybės nuostatas visuomenėje bei bendruomeniškumą“, 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SADM) socialinės sutelkties plėtros programa bus siekiama spręsti kompleksines problemas, dėl kurių asmenys, priklausantys socialiai jautrioms ar pažeidžiamoms socialinėms grupėms (neigaliejai, įskaitant neigalius vaikus, senyvo amžiaus spręsti kompleksines problemas, dėl kurių benamiai, asmenys, grįžę iš įkalinimo įstaigų, ir pan.), patiria socialinę atskirtį, skurdą, smurtą, gali būti diskriminuojami ar stigmatizuojami, susiduria su įvairiais sunkumais įsidarbindami ar kreipdamiesi socialines pagalbos. Įgyvendinant šiuos uždavinius, bus laikomasi individualizuoto požiūrio, siekiama, kad paslaugos būtų teikiamos kuo arčiau žmogaus ir kuo geriau atitiktų jo poreikius, padėti, galimybės.“

Būtinumas/daržnis	Dažnai ($Z < 0,5$)	Vidutiniškai ($0,5 < Z < 0,5$)	Retai ($Z < 0,5$)	Bendrosios paslaugos
Keičinys ($Z > 0,5$)	- Komunalinės paslaugos; - Ambulatorinė sveikatos priežiūra;	- Kitos sveikatos paslaugos;	- Visuomenės saugumas; - Stacionarinė sveikatos priežiūra;	- Aplinkos tvarkymas ir priežiūra (pvz. gatvių remontas)
Būrimas ($0,5 < Z < 0,5$)	- Kirpyklos, grožio salonai, SPA; - Keleivių vežimas; - Paštas, kurjeriai;	- Statyba ir remontas; - Valstybės valdžia ir savivalda; - Automobilų, kitos technikos ar įrangos taisymas; - Finansinės paslaugos;	- Įdarbinimo paslaugos; - Ikimokyklinis ugdymas; - Socialinės paslaugos.	- Krašto apsauga; - Žiniasklaida.
Reikalavimas ($Z < 0,5$)	- Restoranai, kavinės; - Formalusis svetimas.	- Neformalusis svetimas; - Religija; - Sporto paslaugos; - Kultūros renginiai; - Bibliotekos.	- Teismai; - Muziejai; - Pramoginiai ir- sporto renginiai; - Logistika, krovinių vežimas; - Specialistų - konsultacijos; - Veterinarija; - Smulkios buitinės paslaugos.	

1 lentelė. Paslaugų grupių būtinumo ir naudojimo dažnio matrica

Turima statistinė informacija rodo, kad FZ savivaldybės patiria rimtų problemų užtikrinamos visų pasirinktų pagrindinių viešųjų paslaugų kokybę ir (ar) prieinamumą:

- Projekto „Pasiengimas regioninio lygmens viešojo transporto paslaugų organizavimo sistemos sukūrimui“ metu atliktos gyventojų apklausos duomenimis FZ viešuoju transportu bent kartą per mėnesį 2020 m. pradžioje keliavo tik 29 proc. respondentų, kai tuo tarpu Lietuvos rodiklis siekė 43 proc. Pagal ši rodiklį FZ lenkė tik Tauragės regioną (17 proc.), Ulenos regioną (23 proc.). Apie 30 proc. FZ viešojo transporto naudotojų per 12 mėn. atsisakė kelionės viešuoju transportu ar ją nutraukė (rinkosi kitą kelionės būdą) nes: 1) nebuvo reisu patogių metu (69 proc. atvejų); 2) kelionė būtų trukusi per ilgai (48 proc. atvejų); 3) kelionė buvo per brangi (29 proc. atvejų). Viešuoju transportu nesinaudojantys FZ gyventojai nurodė, kad pagrindinės priežastys, galinčios paskatinti juos naudotis viešuoju transportu: 1) mažesnė kaina (39 proc.); 2) arčiau namų (darbo) esanti stotelė (37 proc.); 3) geresnis tvarkaraščio suderinamumas (32 proc.); 4) dažnesni reisai (32 proc.); 5) patogumas, švara (27 proc.).

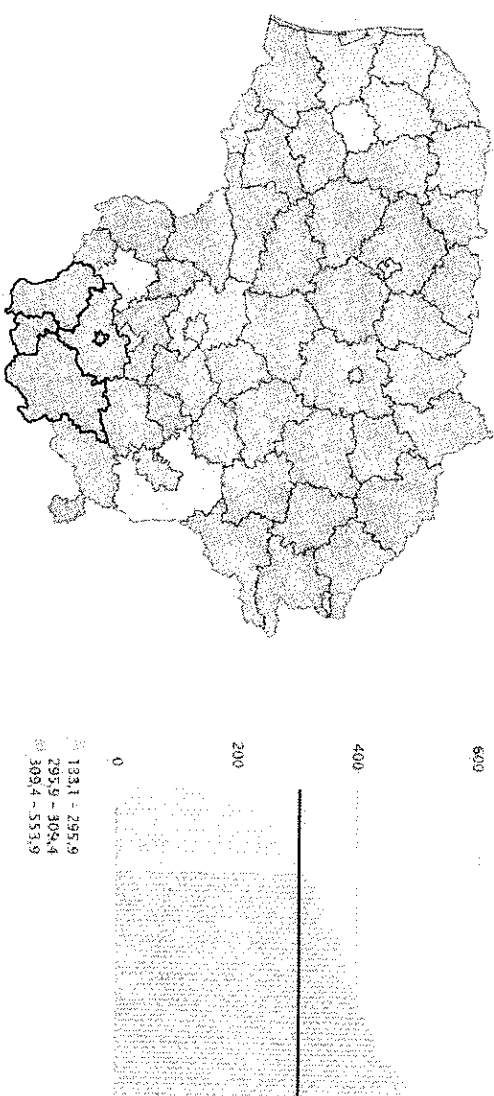
Dėl žemo viešojo transporto naudojimo ir geografinių ypatumų, ribojančių keliones dviračiu ar pėsčiomis, kelionių laiko dalis, tenkanti lengviesiems automobiliams FZ, sudarė 52 proc. ir tai viršijo Lietuvos rodiklį (42,6 proc.). Pagal ši rodiklį FZ buvo 2 vietoje lyginant su kitais Lietuvos regionais, FZ

rodiklis buvo geresnis tik už Utenos regiono rodiklį. Kelionių laiko dalis, tenkanti kelionėms pėsčiomis FZ, sudarė 21,1 proc. ir atsiliko nuo Lietuvos rodiklio (30,9 proc.). Pagal šį rodiklį FZ tarp visų regionų buvo paskutinėje vietoje (mažiausias rodiklis). Kelionėms pėsčiomis FZ gyventojai skirdavo tik 13 min. per dieną. Tai pats žemiausias rodiklis, lyginat su kitais regionais. Kelionių asmenintu automobiliu vyravimą FZ gyventojų kelionių struktūroje lemia ir tai, kad visos FZ savivaldybės viešojo transporto paslaugas teikia atskirai bei tarpusavyje nekoordinuotai, maršrutai nėra suderinti regiono gyventojų judumui, regiono mastu neįdiegtos ir nenaudojamos intelektinės transporto sistemos (ITS), vieningas atsisakymas už keliones, neveikia vieninga regioninė e-bilieto sistema. FZ savivaldybėse veikianti viešojo susisiekimo sistema yra fragmentuota - apima 1 savivaldybę ir neturi sąsajos su kitomis: tiek tarp Alytaus miesto ir „žiedinės“ Alytaus rajono savivaldybės, tiek ir tarp kitų besiribojančių FZ savivaldybių.

■ Nepakankamai veiksmingas sveikatos stiprinimo paslaugas rodo tai, kad visos FZ savivaldybės patenka į (žr. 4 pav.) prevencinėmis priemonėmis išvengiamo mirtingumo „raudonąją zoną“. Pastebėtina, kad šiuo aspektu nuo kitų didžiųjų miestų skiriasi Alytaus miesto savivaldybės situacija, o nuo kitų kurortų – Druskininkų savivaldybės situacija (visi likę didieji miestai ir kurortai klasifikuojami „žaliojoje zonoje“), o prasciausia situacija yra (Lazdijų rajono ir Varenos rajono savivaldybėse, atitinkamai 553,9 ir 457,5 atvejai prevencinėmis priemonėmis išvengiamo mirtingumo 100 000 gyv. 2022 m.). Higienos instituto 2022 m. atliktos mirties priežasčių analizės duomenimis¹⁷ FZ daugiausia mirčių užfiksuota dėl kraujotakos sistemos ligų 53,12 proc. arba 1303, iš 2453, kai Pasaulio sveikatos organizacijos vertinimu, net 80 proc. mirčių nuo širdies ir kraujagyslių ligų būtų galima išvengti, jei žmonės kreiptų dėmesį į efektyvias rizikos veiksnių šalinimo priemones: pakeisti mitybą, būtų pakankamai fiziškai aktyvūs, atsisakytų žalingų įpročių. Neigiamą tendenciją rodo tai, kad FZ (VIDA duomenimis) viršvori ir nutukimą turinčių gyventojų dalis padidėjo nuo 48 proc. (2005 m.) iki 53,9 proc. (2019 m.). Šiuo metu tarp Varenos, Lazdijų ir Alytaus rajonų savivaldybių visuomenės sveikatos biurų (toliau - Biurai) bendradarbiavimas dėl bendrų prevencinių veiklų nevyksta, nes neturint tinkamos infrastruktūros nėra galimybės pasiūlyti kitų rajonų gyventojams dalyvauti prevencinėse sveikatos stiprinimo programose.

¹⁷ [https://www.hi.lt/uploads/Institutas/leidiniai/Statistikos/Mirties_priezastys/Mirties_priezastys_2022\(3\).pdf](https://www.hi.lt/uploads/Institutas/leidiniai/Statistikos/Mirties_priezastys/Mirties_priezastys_2022(3).pdf)

Prevenčiniai priemonėmis išvengiamas mirtingumas 100 000 gyv. – pagal Jungtini EBPO ir Eurostato sąrašą. Metai: 2022 (šaltinis: 0.13)

Savivaldybė	Absoliutus sk.	Reikšmė	Apdalinis PI	Virsutinis PI
Alytaus m. sav.	163	348,0	296,6	405,8
Druskininkų sav.	69	366,5	300,4	489,6
Lazdijų r. sav.	96	553,9	443,0	684,0
Varenos r. sav.	83	457,5	364,2	567,6
Alytaus r. sav.	73	319,0	249,8	401,5

4 pav. Prevenčiniai priemonėmis išvengiamas mirtingumas 100 000 gyv. – pagal Jungtini EBPO ir Eurostato sąrašą, 2022 m.

Neformaliojo vaikų švietimo galimybes pasinaudojusių mokinių dalis (išskyrus ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančius vaikus) FZ yra santykinai aukšta (2022–2023 m. m. 69,4%, kai šalies vidurkis – 62,2%), taip pat stebima savita tendencija, kai NVŠ aktyviau dalyvauja toliau nuo Alytaus ar Druskininkų miestų esančių FZ teritorijų vaikai. 2022–2023 m. m. geriausi rodikliai fiksuoti Varenos rajono (77,8 proc.) ir Lazdijų rajono (78,5 proc.) savivaldybėse, kai didžiausio FZ miesto (Alytaus) ir kurorto statusą turinčioje Druskininkų savivaldybėje šie

rodikliai ženkliai praslesni (aitinkamai – 67,8 proc. ir 59,8 proc.). Visgi, darytina prielaida, kad santykinai aukštas FZ atokesnių savivaldybių rezultatus lėmė dalyvavimas mokyklų būreliuose, kai tuo tarpu, sporto krypties NVŠ programų priėmimas FZ yra netolygus: AIKOS informacinės sistemos duomenimis Alytaus regiono savivaldybėse neformaliojo vaikų švietimo programų pagal sporto ugdymo kryptį skaičius (unikalios programos) sudarė 229, iš jų Alytaus miesto (115), Alytaus rajono (20), Varenos rajono (22), Lazdijų rajono (38), Druskininkų (34) savivaldybėse. Mažiausias programų skaičius fiksuotas Alytaus, Varenos ir Lazdijų rajonų savivaldybėse. To pasekmė – Higienos instituto 2020 m. atlikto Mokyklinio amžiaus vaikų gyvenamosios tyrimo duomenimis¹⁸, mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien, ne pamokų metu, mankštinosi ir sportavo bent 60 min., dalis (proc.) mažiausia dalis taip pat buvo Varenos rajono (9,5 proc.) ir Lazdijų rajono (13,4 proc.) savivaldybėse (Lietuvos vidurkis 13,6 proc.). T. y. Varenos ir Lazdijų rajonų savivaldybių vaikai aktyviai dalyvauja NVŠ, tačiau tuo pat metu – jų fizinis aktyvumas yra žemas. FZ mažėja vaikų, turinčių normalų kūno svorį¹⁹. Vertinant vaikų nuo 0 iki 18 metų kūno masės indeksą, FZ vaikų, turinčių, normalų kūno svorį, sumažėjo nuo 63,94 proc. (2020 m.) iki 62,90 proc. (2022 m.). Didžiausias neigiamas pokytis šiuo laikotarpiu užfiksuotas Varenos rajono (-3,09 proc. punkto), Lazdijų rajono (-2,11 proc. punkto) savivaldybėse. Mokinų, turinčių antsvorį arba nutukimą, skaičius FZ augo nuo 21,87 proc. (2020 m.) iki 22,26 proc. (2022 m.). Didžiausias antsvorį ir nutukimą turinčių vaikų skaičius 2022 m. buvo Lazdijų rajono (25,29 proc.), Alytaus rajono (23,34 proc.) ir Varenos rajono (21,83 proc.) savivaldybėse. FZ statistinė informacija leidžia daryti panašias išvadas, kaip ir Dr. Jolitos Buzaitytės - Kašalynienės ir Dr. Eugenijus Dunajevo atlikto 2020 m. Jaunimo problematikos tyrime, kuriame daroma išvada, kad jaunimas vis rečiau sportuoja bei trumpėja ir pačios treniruotės laikas. Miesie gyvenantys jaunuoliai sportuoja daugiau, nei kaime. Yraai sportuoja dažniau nei moterys. Nustatyta, kad mažiausiai sportuoja 14-19 metų jaunimas²⁰. Aitinkamai, sprendžiant problemą, didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas FZ periferinių, kaimiškiųjų vietovių vaikų ir jaunuolių fiziniams aktyvumui, priartinant tema reikalingas NVŠ ir (ar) visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugas prie gyvenamosios vietos.

▪ Jaunimui teikiamų socialinių paslaugų atveju, FZ lyginant su kitais Lietuvos regionais, išsiskiria retesniu tokio pobūdžio paslaugas teikiančių įstaigų (atvirųjų jaunimo centrų arba erdvių) tinklu²¹. Lyginant su kitais panašaus dydžio miestais (Panevėžiu ir Marijampole), FZ esančiame Alytaus mieste yra mažiau atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių (po vieną tokią įstaigą), Panevėžyje ir Marijampolėje – po vieną centrą ir dvi erdves. Visoje FZ 2023 m. veike 8 tokios įstaigos (1,6 įstaigos vienoje savivaldybėje, kai šalies vidurkis 2,2), Alytaus rajono savivaldybėje tokių įstaigų apskritai nebuvo (iš viso Lietuvoje tik dvi tokios savivaldybės). Viena vertus, tai reiškia nevienodas galimybes jaunimui saugiai leisti laisvalaikį, užsimiti juos dominančia veikla, o esant poreikiui ir padedant kompetentingiems jaunimo darbuotojams, spręsti kasdienybėje kylančius iššūkius ir klausimus, kita vertus – kyia natūralus poreikis savivaldybių bendradarbiavimui.

4. Darbo vietų kokybė ir įvairovė.

Verslumo lygis 2022 m., vertinant pagal 1000 - iu gyventojų tenkančių mažų ir vidutinių įmonių (MVI) skaičių, FZ (21,6 MVI) buvo ženkliai mažesnis nei Lietuvoje (vidutiniškai 33,1 MVI). Vertinant mažų ir vidutinių įmonių pokyčių laikotarpiu nuo 2018 iki 2022 m. pradžios, jų skaičius išaugo 273 vienetais arba vidutiniškai 2,05 proc. kasmet (Lietuvoje augo sparčiau – po 2,3 proc. kasmet). VDA 2022 m. duomenimis FZ užimti gyventojai (15–64

¹⁸ <https://sam.lrv.lt/uploads/sam/documents/files/HI-Vaik%C5%B3-2020.pdf>

¹⁹ <https://vssis.hi.lt/statistika/ataskaitos/>

²⁰ <https://old.frd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/informacija-apie-jaunima/tyrimai/jaunimo%20problematikos%20tyrimo%20isvados%20rekomendacijos.docx>

²¹ <https://ira.lt/dirbantems/suzinok-daugiau-darbo-su-jaunimu-formos/atvirasis-darbas-su-jaunimu>

m.) sudarė 71,5 proc. ir nežymiai atsiliko nuo šalies rodiklio (73,8 proc.). Tačiau buvo stebimi dideli FZ savivaldybių vidiniai netolygumai – Lazdijų rajono savivaldybėje užimti gyventojai sudarė 67,6 proc., Varenos rajono savivaldybėje – 62,5 proc., Alytaus rajono savivaldybėje – 63,2 proc., kai didžiausia užimtų gyventojų dalis buvo Druskininkų (81,3 proc.) ir Alytaus miesto (75,3 proc.) savivaldybėse. Ženklius vidiniai netolygumai, rodo nepakankamus ar neefektyvius ekonominius FZ ryšius. VDA 2022 m. duomenimis FZ buvo 7,8 proc. nedarbo lygis, kuris viršijo šalies vidurkį (5,9 proc.). Panašus nedarbo lygis stebimas Marijampolės (8,8 proc.) ir Panevėžio (9,0 proc.) regionuose. 2022 m. duomenimis FZ mėnesinis darbo užmokeskis (bruto) sudarė 1435,30 Eur ir buvo apie 20 proc. mažesnis nei šalyje (1789,00 Eur). 2022 m. didžiausias darbo užmokeskis, neatskaičius mokesčių buvo mokamas su informacija ir ryšių paslaugomis susijusiose įmonėse (2243,90 Eur), viešojo valdymo ir gynybos sektoriuje (1720,40 Eur), o vienas mažiausių – įmonėse, teikiančiose maitinimo ir apgyvendinimo paslaugas (1161,80 Eur), iš ko galima spręsti, kad su turizmu susijusios veiklos vis dar nesukuria aukštesnės pridėtinės vertės. 2022 m. VDA duomenimis Alytaus miesto savivaldybėje mėnesinis darbo užmokeskis (bruto) buvo didesnis nei FZ (atitinkamai 1516,70 Eur), tuo tarpu visų kitų – Alytaus rajono (1417,60 Eur), Druskininkų (1384,90 Eur), Lazdijų rajono (1284,10 Eur) ir Varenos rajono (1275,90 Eur) savivaldybių mažesnis už FZ vidurkį.

FZ verslo struktūroje dominuoja mažos ir labai mažos įmonės. Nesant išvystytos ekosistemos MVI, laisvųjų profesijų atstovams bei nuotoliniu būdu dirbantiems asmenims, tai lemia mažą įmonių konkurencingumą, vyrauja žemos pridėtinės vertės produkcija. Atitinkamai 2022 m. pridėtinė vertė, sukurta vieno dirbančiojo per metus (darbo našumas), FZ siekė 20,6 tūkst. eurų. Atruktis nuo darbo našumo vidurkio Lietuvoje (30,6 tūkst. eurų) siekė 10 tūkst. eurų (arba 32,7 proc.). Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, FZ 2022 m. taip pat siekė tik 41,6 proc. materialinių investicijų, tenkančių 1-am gyventojui Lietuvoje. Tai, kad stinga investicijų, lemia technologinių naujovių, konkurencingumo ir našumo trūkumą. Apdirbamosios gamybos sektoriuje dominuoja žemos pridėtinės vertės prekių (baldu, medienos, plastikų ir jų dirbinių) gamyba.²² Regiono įmonių vykdyta mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) veikla palyginti su visomis įmonėmis 2014 - 2016 m. sudarė 3,6 proc., tuo tarpu 2018 – 2020 m. siekė jau 7,2 proc. Šis rodiklis Alytaus regione išaugo 2 kartus, bet vis tiek 5 proc. punktais atsiliko nuo Lietuvos rodiklio. Spartesni MTEP veiklos augimą lemia tai, kad labai mažos, mažos įmonės, verslininkai ar tokią veiklą planuojantys pradėti asmenys FZ jos nevykdo dėl įrengtų kūrybinių erdvių, kuriose būtų suteikiama reikalinga informacinių technologijų, IoT, lazerių, kita technologinė įranga, vietos darbu, trūkumo.

FZ trūksta tinkamų teritorijų plėtoti verslą ir pritraukti investicijas. FZ nėra įkurtos laisvosios ekonominės zonos, vienintelis pramonės parkas yra Alytaus mieste. 2023 m. laisvų sklypų pasiūla Alytaus mieste buvo 11,7 ha, tuo tarpu vien per 2022 m. buvo išnuomota investuotojams beveik 6,5 ha, todėl artimiausiu metu bus susidurta su laisvų sklypų trūkumu. Kitoje FZ savivaldybėse investicijoms tinkamų (A ir B kategorijos) sklypų pasiūla maža ir greitai išvystomų (per 1 metus ar greičiau) sklypų nėra. Nėra investuotojams patenktų tinkamų gamybinių ir administracinių patalpų, kur jie galėtų iš karto kurtis ir vykdyti veiklą. Ekonominių proverži FZ stabdo ir tai, kad FZ nėra suformuotos bendros savivaldybių vizijos dėl komercinių ir pramoninių teritorijų vystymo, neparengtas regioninis paslaugų verslui paketas.

VDA 2022 m. duomenimis FZ buvo 484 apgyvendinimo įstaigos, iš kurių 227 – Druskininkų, 33 – Lazdijų rajono, 34 – Varenos rajono, 30 – Alytaus rajono ir 20 – Alytaus miesto savivaldybėse. 2022 m. duomenimis FZ lankėsi 411 413 turistų (10,9 proc. šalies turistų, 4-a vieta tarp regionų), tačiau iš jų net 91,4 proc. apsisistoję Druskininkuose (375 993 asmenys). 85,4 proc. FZ aplankiusių turistų buvo Lietuvos gyventojai ir tik 14,6 proc. užsieniečių

²² <https://kc.inovacijagentura.lt/site/binaries/content/assets/analitika/apzvalgos/2022/alytaus-apskr.-v2.pdf>

(kai šalies vidurkis buvo 30,3 proc. užsieniečių). COVID-19 pandemija, Baltarusijos režimo represijos prieš savo piliečius ir po to sekusios sankcijos, Rusijos agresija prieš Ukrainą iš esmės pakeitė turizmo srautus į FZ – prieš šiuos įvykius FZ vyravo užsienio turistai (2019 m. 51,2 proc. Druskininkų savivaldybės turistų nakvyntų skaičius). Pristatymas prie pasikeitusių turistų srautų, užsienio turistų pritraukimas, jų kelionės visoje FZ tampa didėliu iššūkiu. Tuo tarpu koordinuota rinkodara, kuri leistų rezultatyviau išnaudoti turimus turistinius išteklius, FZ iš esmės nevykdoma.

Turizmo objektų prieinamumas ir pasiekiamumas lemia vietinių ir užsienio turistų srautus FZ. Lietuvos turistinių vietovių infrastruktūros vertinimo tyrimo rezultatais²³ FZ bendras visų objektų pritaikymo lankymui įvertinimo vidurkis 2022 m. sudarė – 2,66 iš 4,00 galimų balų (nesiekė 3 balų įvertinimo, reiškiančio kad objektai pritaikyti lankymui sąlyginai gerai). Atskirų FZ savivaldybių turizmo objektų pritaikymo lankymui įvertinimas iš esmės nesiskyrė (2,60 iki 2,75 balų). Tai reiškia, kad visoje FZ turistiniai objektai nėra pilnai pritaikyti lankymui, jų lankymui skirta viešoji turizmo infrastruktūra yra tobulintina.

Kultūros ir kūrybinių industrijų sektorius, turintis įtakos ir FZ turistiniam patrauklumui, ir MVI kuriamų darbo vietų kokybei ir įvairovei, FZ išvystytas netolygiai. Bendrai kultūros situacija pagal 2022 m. savivaldybių kultūros indeksą²⁴ daugelyje FZ savivaldybių (išskyrus Alytaus m. sav., kuri pagal bendrą indeksą užėmė 59 vietą iš 60 savivaldybių) vertinama kaip geresnė už vidutinę arba gera (visų šių savivaldybių, įvertinimai buvo aukštesni už Lietuvos savivaldybių medianą, o Druskininkų sav. užėmė 4 vietą tarp visų 60-ies savivaldybių). Aukštus įvertinimus daugiausiai lėmė su viešosiomis kultūros paslaugomis susiję rodikliai (tankus bibliotekų, kultūros centrų tinklas, aukštas kultūros darbuotojų skaičius, kultūros finansavimas), taip pat aukštai vertinamas socialinis kapitalas, gyventojų įsitraukimas į kultūrą. Tuo tarpu, su vienišele išimtimi (Druskininkų sav.) kultūros sektoriaus ekonominiai rodikliai, tokie kaip kultūros įmonių pridėtinė vertė buvo santykinai nedidelė – tradicines veiklas vykdančių kultūros įmonių atveju 2022 m. siekė nuo 32 Eur/gyv. (Varėnos r. sav.) iki 42 Eur/gyv. (Alytaus r. sav.), o naujasis veiklas vykdančių įmonių nuo 75 (Varėnos r. sav.) iki 204 (Alytaus r. sav.) Eur/gyv. Druskininkų sav. ir FZ visos šalies kontekste išsiskyrė itin aukšta tradicinėse kultūros veiklose sukuriama pridėtinė vertė (1015 Eur/gyv., palyginimui Vilniaus mieste 192 Eur/gyv.), tačiau šios savivaldybės naujasis kūrybinių industrijų veiklas vykdančių įmonių pridėtinė vertė iš esmės nesiskyrė nuo kitų FZ savivaldybių (96 Eur/gyv.).

FZ savivaldybės, susijusios socialiniais ir ekonominiais ryšiais, bei sprendamos problema, kooperuodamos turimus išteklius, išnaudodamos stiprybes, visoje regione teritorijoje sieks šių kokybinių pokyčių:

- pritraukti investuotojus ir taip sudaryti sąlygas naujų darbo vietų FZ gyventojams kūrimui;
- padidinti ekonominių veiklų įvairovę vystant kultūros ir kūrybinių industrijų sektorijų;
- padidinti FZ turistinį patrauklumą, efektyviai išnaudoti turizmo išteklius ir sumažinti šio sektoriaus teritorinius netolygumus;
- padidinti sveikatos stiprinimo paslaugų veiksmingumą;
- užtikrinti galimybes naudotis kokybiškais NVŠ paslaugomis ir socialinėmis paslaugomis jaunimui.

Igyvendinant FZ strategiją bus vadovaujamosi darmaus vystymosi ir inovatyvumo (sumanumo) principais, savivaldybėms kartu sprendžiant viešųjų paslaugų prieinamumo, darmaus turizmo iššūkius, ir užtikrinant tolygų ir racionalų verslui svarbios infrastruktūros tinklą, naujas ekonomines plėtros galimybes, kurias suteikia kūrybinė ekonomika, ir integraciją viešojo transporto sistema. Aplinkos, klimato kaities, socialinių ir ekonominių procesų sąveika

²³ <https://www.lithuania.travel/lt/news/lieuvos-turistiniu-vietoviu-infrastrukturos-vertinimo-tyrimas>

²⁴ https://www.kulturostvyrimai.lt/wp-content/uploads/2023/12/SK12022_Tyrimo-ataskaita.pdf

reikalauja integruotų sprendimų, įgyvendinančių Europos žaliąjo kurso strategiją: tiek tiesiogiai mažinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją (didinant viešojo transporto prieinamumą, užtikrinant turistų lankomų objektų pasiekimą tvariais būdais – viešuoju transportu, pėsčiomis, dviračiais, vandens transportu), tiek pagerinant švietimo ir sveikatos stiprinimo paslaugų prieinamumą atokiose vietovėse, taip sumažinant ilgų kelionių poreikį ir transporto taršą ir poveikį klimato kaitai.

Problemos sprendimas kartu prisideda prie Alytaus miesto savivaldybės strateginio plėtros iki 2030 metų plano (patvirtintas Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2021 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. T2 „Dėl Alytaus miesto savivaldybės strateginio plėtros iki 2030 metų plano patvirtinimo“) Alytaus rajono savivaldybės 2021–2028 metų strateginio plėtros plano (patvirtinta Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 28 d. sprendimu Nr. K-268 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės 2021-2028 metų strateginio plėtros plano patvirtinimo“), Druskininkų savivaldybės 2021-2029 metų strateginio plėtros plano (patvirtintas Druskininkų savivaldybės tarybos 2022 m. sausio 31 d. sprendimu Nr. T1-1 „Dėl Druskininkų savivaldybės 2021-2029 metų strateginio plėtros plano patvirtinimo“), Lazdijų rajono savivaldybės 2021-2027 metų strateginio plėtros plano (patvirtintas Lazdijų rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. 5TS-581 „Dėl Lazdijų rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano patvirtinimo“), Varenos rajono savivaldybės 2018–2028 metų strateginio plėtros plano (patvirtintas Varenos rajono savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 26 d. sprendimu Nr. T-VIII-766 „Dėl Varenos rajono savivaldybės 2018-2028 metų strateginio plėtros plano patvirtinimo“) bei 2022–2030 m. Alytaus regiono plėtros plano (patvirtintas Alytaus regiono plėtros tarybos 2023 m. balandžio 5 d. sprendimu Nr. K-19 „Dėl 2022-2030 metų Alytaus regiono plėtros plano patvirtinimo) įgyvendinimo.

Poreikiai, potencialas, bendros problemų priežastys

Bendros funkcinės zonos problemos priežastys (pagrindžianti statistinė ir faktinė informacija pateikiama Strategijos dalyje „Bendra funkcinės zonos problema“) lemia šiuos poreikius:

1. Padidinti investiciniį Alytaus miesto ir Alytaus rajono savivaldybių patrauklumą bei pagerinti verslo aplinkos sąlygas FZ. Daugelyje FZ savivaldybių investicijoms tinkamų (A ir B kategorijos) sklypų pasiūla maža ir greitai išvystomų (per 1 metus ar greičiau) sklypų nėra, o 2023 m. laisvų sklypų pasiūla Alytaus mieste buvo 11,7 ha, vien per 2022 m. buvo išnuomota investuotiems beveik 6,5 ha. Tad artimiausiu metu bus susidurta su laisvų sklypų trūkumu. Viešosios paslaugos susijusios su smulkiojo ir vidutinio verslo skatinimu ir plėtra neapima viso savivaldybių kompetencijai Smulkaus ir vidutinio verslo istatymu priskirto paslaugų spektro. Tik Alytaus mieste veikia bendradarystės erdvė „Spiečius“, kuri paslaugas teikia ribotam skaičiui narių (registruotiems juridiniams asmenims, veikia vykdančioms ne daugiau nei 5 metus). Kitose FZ dalyse taip pat vykdomos pavienės lokalsios iniciatyvos (amatu centras „Menų kalvė“ Druskininkuose, Senojoje Varenoje 2023 m. birželį atidarytas verslumo ugdymo centras, kuriame teikiamos turizmo bei verslo informacijos paslaugos ir įrengtas vietos produktų turgelis), tačiau bendradarystės erdvių, leidžiančių išnaudoti FZ potencialą vietos produktų kūrimui, kūrybinėms iniciatyvoms ir turizmo paslaugoms – nėra.

Šis poreikis būdingas **Alytaus miestui, Alytaus rajonui, Varenos rajonui, Lazdijų rajonui ir Druskininkų savivaldybėms.**

2. Pritaikyti gamtos ir kultūros objektus lankymui, sumažinti bendrų turizmo maršrutų ir vieningų turizmo rinkodaros priemonių trūkumą. Regione gamtos ir kultūros objektai nepakankamai pritaikyti lankymui, ypač neįgaliausių poreikiams. Alytaus rajono, Varenos rajono, Lazdijų rajono, Alytaus miesto ir Druskininkų bendras visų objektų viešosios turizmo infrastruktūros vertinimo vidurkis 2022 m. sudarė – 2,66 iš 4,00 galimų balų), dėl pritaikymo

lanrymui trūkumo, trūkstamos viešosios turizmo infrastruktūros, nesudarytos galimybės lankytinus objektus pasiekti dviračių ir pėsčiųjų takais. Trūksta bendrus regiono turistinius išryškinančių maršrutų. Šis poreikis būdingas **Alytaus miesto, Alytaus rajono, Varėnos rajono, Lazdijų rajono ir Druskininkų savivaldybėms.**

3. Pagerinti viešojo transporto, visuomenės sveikatos stiprinimo ir neformaliojo švietimo paslaugų priėmimą ir įvairovę:

3.1. FZ tik Alytaus ir Druskininkų miestai yra gerai išvysbę viešojo susisiekimo tinklą ir sudarę galimybę gyventojams naudotis viešuoju transportu tinkamu laiku, t. y. laiku pasiekti darbo vietas ir viešąsias paslaugas. Tačiau šių savivaldybių viešojo transporto sistemos neperžengia savivaldybių ribų, o bendrai FZ viešojo transporto naudojimas buvo vienas iš žemiausių lyginant su kitais regionais (2020 m. pradžioje – antras blogiausias rodiklis) dėl aukštesnės kainos (lyginant su asmeninio automobilio alternatyva), reisyti patogiu laiku trūkumo, mažesnio greičio ir santykinai reto geografinio maršrutų tinklo. Be to, visos regiono savivaldybės viešojo transporto paslaugas teikia atskirai bei šio proceso nekoordinuoja tarpusavyje. Transporto maršrutai tarp savivaldybių nėra suderinti gyventojų judumui tarp savivaldybių, tarp savivaldybiniu mastu neįdiegtos ir nenaudojamos intelektinės transporto sistemos (ITS), nėra vieningo patogaus atsiskaitymo už kelionę. Nesprendžiama problema, kartu su demografiniais pokyčiais lėmė tai, kad bendra keleivių apyvarta (miesto, priemiesčio ir tolimojo susisiekimo maršrutuose) 2022 m. lyginant su 2019 m. lygiu FZ krito ypač ženkliai (37 proc.) (trečia ir antra blogiausia tendencija taip pat stebėta rečiau gyvenamuose Utenos, Marijampolės regionuose (atitinkamai 23, 31)), kai šalyje vidutiniškai sumažėjo apie 15 procentų.

3.2. FZ, o ypač Alytaus, Varėnos, Lazdijų rajono savivaldybių visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugų trūkumus rodo preventcinėmis priemonėmis išvengiamo mirtingumo rodiklis, nesveika vaikų ir suaugusiųjų gyvensena (žr. Strategijos dalyje „Bendra funkcinės zonos problema“). Poreikiai stiprinti visuomenės sveikatą auga senstant visuomenei – FZ demografinės senatvės koeficientas nuo 2013 m. iki 2023 m. padidėjo 10 punktų (2013 m. – 124, 2023 m. – 134), trijų FZ savivaldybių demografinės senatvės koeficientas ženkliai viršijo vidurkį (Alytaus rajono – 162, Lazdijų rajono – 199, Varėnos rajono – 219, savivaldybių). Tai rodo, jog minėtose savivaldybėse būtina didinti viešųjų paslaugų pasiūlą vyresnio amžiaus asmenims, siekiant gyvensenos pokyčių, taip sudarant palankesnes sąlygas vyresnio amžiaus asmenis ilgiau išlikti darbingais ir aktyviais visuomenės nariais, kartu įvertinant, kad visuomenės sveikatos paslaugos yra mažiau prieinamos atokesnių vietų gyventojams, kurių kelionės atstumas iki FZ didžiausio miesto – Alytaus, siekia 80-90 minučių automobiliu, todėl tenkinant poreikį reikalingas ir geografiškai tolygus tinklas.

3.3. FZ (žr. Strategijos dalyje „Bendra funkcinės zonos problema“) dėl netolygaus neformaliojo švietimo paslaugų tinklo, susiduriama su nevienodomis galimybėmis įtraukti vaikus ir jaunuolius į fizinių aktyvumą skatinančias veiklas. Naujus iššūkius kelia ir vykdoma švietimo reforma, dėl kurios naujoms visos dienos mokyklos veikloms turi būti pritaikoma bendrojo ugdymo mokyklų infrastruktūra (atitinkamai sporto krypties NVŠ ar FŠPU galimas panaudoti bendrojo ugdymo mokyklų darbo laikas ir (ar) erdvės – mažėja²⁵), taip pat Sporto įstatymo pakeitimai, ikimokyklinio ugdymo procese pridedant papildomą valandą, skirtą fiziniam aktyvumui ugdyti, o mokiniams kūno kultūros pamokų skaičių padidinanti nuo 2 iki 3 per savaitę. Šis poreikis yra būdingas **Alytaus miesto, Alytaus rajono, Varėnos rajono, Lazdijų rajono ir Druskininkų savivaldybėms.**

FZ savivaldybių bendriems poreikiams tenkinti tikslinga panaudoti šį konkrečių savivaldybių sukauptą **potencialą**:

²⁵ Pvz. Varėnos Ryto progimnazija ir Ažuolo gimnazijoje papildomas erdves skyrus visos dienos mokyklų veiklai, neliks galimybės vykdyti sporto krypties NVŠ.

1. Alytaus miesto ir Alytaus rajono savivaldybėse esančių pramoninių ir komercinių teritorijos vientisumą, Alytaus miesto savivaldybės sukauptą verslumo skatinimo patirtį ir FZ bendruomenių socialinį ir kultūrinį kapitalą:

1.1. Tiesiant Alytaus miesto ir Alytaus rajono savivaldybių bendradarbiavimą ir besiribojančiose savivaldybėse plečiant pramonės parko teritoriją, kompleksiskai vystant Alytaus miesto ir Alytaus rajono savivaldybėse esančius investicinius sklypus, jungiamus jau sukurtos bendros inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros, gali būti išvengta investicijoms tinkamų sklypų trūkumo FZ (išnaudojus visus laisvus sklypus Alytaus mieste).

1.2. Alytaus miesto savivaldybė turi daugiausia patirties, gerinant verslumo skatinimo ir verslo aplinkos sąlygas, įskaitant patirtį valdant savivaldybės pramonės parką ir Alytaus „Spiečiaus“ pagrindu besiformuojančią verslo bendruomenę. Ši patirtis ją pritaikant ir kitose FZ savivaldybėse gali leisti inovatyviai ir racionaliai naudoti savivaldybių verslo sąlygų gerinimui ir verslo skatinimui skiriamus išteklius.

1.3. 2022 m. Kultūros indeksas be kitų kūrybinei ekonomikai svarbių aspektų atskleidė ir tai, kad FZ savivaldybės yra vienos iš lyderių visoje Lietuvoje pagal subindeksą „Dalyvavimas kultūroje ir socialinis kapitalas“²⁶ (Lazdijų rajono savivaldybės rodiklis – 2-as geriausias šalyje (po Birštono sav.), likusias FZ savivaldybes lenkė tik Neringos savivaldybė). Iš esmės visi FZ gyventojai (95–99 proc. respondentų) bent 1 kartą per metus „prisilietė“ prie kultūros – skaitė knygą, lankė kultūros paveldo objektą ar lankėsi renginyje (vienintelė kita tokius rodiklius turėjusi teritorija Lietuvoje – Klaipėdos miesto savivaldybė), FZ savivaldybės buvo reitingo viršuje ir pagal daugelį kitų šio subindekso rodiklių (pvz. demonstruojančių pilietiškumą). Tai rodo, ne tik neišnaudotą kūrybinį potencialą, bet ir gyventojų atvirumą naujovėms, gebėjimą spręsti kylančius iššūkius darbe ir kasdienybėje, kuri nestandartinius, inovatyvius sprendimus. Todėl (su sąlyga, kad savivaldybių iniciatyvos nebus dubliuojamos tarpusavyje, bus racionaliai naudojami žmogiškieji išteklių, koordinuojama veikla), aukštą potencialą FZ turi kūrybine ekonomika, bendradarbyties erdvės, susijusios su kultūros ir pramogų industrijomis, vizualiniais menais (leidyba, televizija ir radijas, kinas, muzika, reklama, architektūra, atlikėjų menai, amatai, foto ir vaizdo įrašų kūrimas, kompiuterinė grafika / dizainas ir žaidimai, 3D sprendimai), produktai, patenanti trumposiomis tiekimo grandinėmis, tvariu gyvenimo būdu, bendruomenės įsitraukimu, taip pat su tuo susijusios turizmo paslaugos ir produktai (Druskininkų savivaldybės atveju).

Šis potencialas (ar atskiri jo elementai) yra būdingi **Alytaus miesto, Alytaus rajono, Varenos rajono, Lazdijų rajono ir Druskininkų savivaldybėms.**

2. Dzūkijos regiono rekreacinių išteklių, saugomų teritorijų gausos, gantų objektų ir Druskininkų kurorto potencialą. 2022 m. duomenimis FZ regione lankėsi 411 413 turistų (10,9 proc. šalies turistų ir 4 vieta tarp 10-ies regionų), iš jų 91,4 proc. – Druskininkuose (375 993 asmenys). 85,4 proc. buvo Lietuvos gyventojai ir 14,6 proc. užsieniečių (kai šalies vidurkis buvo 30,3 proc. užsieniečių). 2022 m. vidutiniškai 2,5 nakvynės teko vienam FZ ir Druskininkų turistui, 2,3 naktyms – Lietuvos gyventojui ir 3,9 – užsieniečiams, kai tuo tarpu atitinkamai šalies vidurkis buvo 2,1 naktyms, 2 naktyms Lietuvos gyventojui ir 2,3 naktyms užsieniečiams, t. y. Druskininkų kurorto potencialas leidžia išlaikyti turistus FZ santykinai ilgiau, nei kitose šalies vietovėse ir išnaudoti tai, kad FZ iš kitų šalies regionų išsiskiria gamtinu, kultūriniu ir istoriniu požūriū vertingų valstybės saugomų teritorijų gausa. FZ saugomos teritorijos – Žuvinto biosferos rezervatas, Čepkelių valstybinis gamtinis rezervatas, Metelių regioninis parkas, Nemuno kilpų regioninis parkas, Veisiejų regioninis parkas, Dzūkijos nacionalinis parkas, iš jų Dzūkijos nacionalinis parkas – didžiausia saugoma teritorija Lietuvoje. Šis potencialas yra būdingas **Druskininkų, Alytaus rajono, Varenos rajono, Lazdijų rajono savivaldybėms.**

3. Efektvyviai išvystyta viešojo transporto grandis Alytaus ir Druskininkų miestuose.

Alytaus mieste ir Druskininkuose yra gerai išvystytos viešojo transporto grandys, didelė šių savivaldybių patirtis diegiant alternatyvių išteklių energijos priemones, modernias technologijas ir valdymo sprendimus viešajame transporte (perkarni elektriniai autobusai, diegiama įkrovimo /pildymo infrastruktūra, naudojamos e-bilieto sistemos). Šis potencialas būdingas **Alytaus miestui, Druskininkų savivaldybėms** ir gali būti panaudotas tenkinant Lazdijų rajono, Varėnos rajono ir Alytaus rajono savivaldybių poreikį integruotai, darbo vietų ir paslaugų pasiekiamumą užtikrinančiai, viešojo transporto sistemai.

Galimybės ir grėsmės

Išliekant **sveiko gyvenimo trukmės ilgėjimo ir vyresnio amžiaus asmenų atskirties mažėjimo tendencijai**, prieinamos ir kokybiškos viešosios paslaugos gali sudaryti geresnes galimybes vyresnio amžiaus asmenims ilgiau išlikti darbingerais ir socialiai aktyviais bendruomenės nariais. Išsivysčiusioms valstybėms būdinga bendra gyventojų senėjimo tendencija, kurią lemia žemas gimstamumo lygis ir ilgėjanti gyvenimo trukmė. Augant kokybiško gyvenimo trukmei, kartu didėtų ne tik į vyresnio amžiaus asmenis orientuotų paslaugų (pvz., sveikatinimo) paslaugų poreikis, bet ir šios amžiaus grupės turistų skaičius (*angl. silver tourists*), kurie orientuoti į kokybiškas paslaugas ir komfortą, yra pajėgūs už tai susimokėti. Visuomenės senėjimo nulėmtas darbuotojų trūkumas gali padidinti galimybes vyresniems asmenims dalyvauti darbo rinkoje.

Nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu auganti specifinių turizmo paslaugų paklausa (konferencijų, kaimo, ekologinis, aktyvus, sporto, kultūrinis pažinimasis, ekstremalus turizmas), kuri priklausys nuo bendro Europos ekonomikos ir gyventojų pajamų augimo, sudarytų galimybes papildomų individualizuotų turizmo, apgyvendinimo, maitinimo ir smulkiojo verslo paslaugų plėtojimui.

Kaip ir 2023-2029 metų Alytaus miesto tvarios plėtos strategijos atveju, grėsmė, kuri gali sutrukdyti sėkmingai spręsti FZ savivaldybių problemą, yra **neigiamos demografinės tendencijos ir senstanti šalies visuomenė** (medianinis gyventojų amžius Lietuvoje 2018 m. siekė 43 m., 2023 m. – 48 m.). Tai gali lemti mažėjančių dirbančiųjų skaičių ir didesnius iššūkius užtikrinant gerą vyresnių gyventojų sveikatą.

FZ savivaldybių problemų sprendimui gali turėti įtaką **auganti konkurencija rekreacijos, turizmo paslaugų telkimo srityse**. Visų Lietuvos regionų plėtos planuose yra numatytos investicijos turizmo veiklos skatinimui, į šias sritis investuoja ir kaimyninės valstybės, o tai gali lemti mažesnių turistų srautą, trumpesnį apsisistojimo laiką FZ. Dėl to pritraukti ekonominių FZ gyvybingumą sukuriiančius turistų srautus taptų sudėtingiau.

Mažėjančios galimybės užtikrinti prieinamas ir kokybiškas viešąsias paslaugas dėl savivaldybių finansinių išteklių trūkumo ir augančio šių paslaugų poreikio gali lemti socialinės atskirties didėjimą.

Teritorijos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSG) analizė

Problema: Nepakankamai išnaudojamas FZ gyvenamosios aplinkos ir ekonominis potencialas

Silpnybės	Stiprybės
<p>Žemas investicinis Alytaus miesto ir Alytaus rajono savivaldybių patrauklumas, nepalankios verslo aplinkos sąlygos FZ</p>	<p>Alytaus m. ir Alytaus r. sav. esančių pramoninių ir komercinių teritorijų vientisumas, Alytaus m. sav. sukaupta verslumo skatinimo patirtis, FZ savivaldybių bendruomenių socialinis ir kultūrinis kapitalas</p>
<p>Nepakankamai pritaikyti regiono gamtos ir kultūros objektai lankymui, bendrų turizmo maršrutų ir vieningų turizmo rinkodaros priemonių trūkumas</p>	<p>Dzukijos regiono rekreacinių išteklių, saugomų teritorijų gausa, gamtos objektų ir Druskininkų kurorto potencialas</p>
<p>Viešojo transporto ir visuomenės sveikatos bei neformaliojo švietimo paslaugų įvairovės ir prieinamumo trūkumas</p>	<p>Efektiviai išvystytos viešojo transporto grandys Alytaus ir Druskininkų miestuose</p>
Galimybės	Grėsmės
<p>Sveiko gyvenimo trukmės ilgejimas ir vyresnio amžiaus asmenų atskirties mažėjimas</p>	<p>Neigiamos demografinės tendencijos ir visuomenės senėjimas</p>
<p>Nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu auganti specifinių turizmo paslaugų paklausa</p>	<p>Auganti konkurencija rekreacijos, turizmo paslaugų teikimo srityje</p>
	<p>Mažėjantių galimybių užtikrinti prieinamas ir kokybiškas viešąsias paslaugas dėl savivaldybių finansinių išteklių trūkumo ir augančio šių paslaugų poreikio</p>

Sprendžiant problemą būtina pastelkti šias FZ identifiktuotas stiprybes ir galimybes, mažinti silpnyles ir išvengti grėsmių:

Alytaus m. ir Alytaus r. sav. investicinių patrauklumą numatoma padidinti išnaudojant Alytaus miesto ir Alytaus rajono teritorijose esančių pramoninių ir komercinių teritorijų vientisumą - greta esančius sklypus pritaikant investicijoms, išnaudojant sukurtą bei valdomą bendrą susisiekimo ir inžinerinę infrastruktūrą. Verslo aplinkos sąlygas bus siekiama pagerinti pasinaudojant Alytaus miesto savivaldybės sukaupta verslumo skatinimo patirtimi. Kuriant investuotojų poreikius atitinkančią infrastruktūrą ir gerinant verslo aplinkos sąlygas, bus sudaromos sąlygos pasinaudoti ilgesniu vyresnio amžiaus žmonių aktyviu dalyvavimu darbo rinkoje ir mažinama grėsmė, susijusi su neigiamomis demografinėmis tendencijomis bei visuomenės senėjimu.

Siekiant išnaudoti regiono rekreacinių, saugomų teritorijų, gamtos, Druskininkų kurorto potencialą bus skatinamas konkurencingų produktų, patrauklių įvairiais metų laikais, kūrimas, pritaikant regiono gamtos ir kultūros objektus lankymui, kuriant bendrus turizmo maršrutus bei vieningas turizmo rinkodaros priemones. Tai leis geriau išnaudoti nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu auganį specifinių turizmo paslaugų, poreikį ir taip bus mažinama grėsmė, susijusi su augančia konkurencija rekreacijos, turizmo paslaugų teikimo srityje.

Viešojo transporto, visuomenės sveikatos ir neformaliojo švietimo paslaugų infrastruktūros, kokybės, įvairovės ir prieinamumo trūkumas bus mažinamas, plečiant Alytaus miesto ir Druskininkų miestų viešojo transporto tinklą, integruojant jį su Varėnos rajono, Alytaus rajono, Lazdijų rajonų savivaldybių viešuoju transportu, plėtojant bevariklio transporto infrastruktūrą, inicijuojant bendrai naudojamą neformaliojo švietimo ir visuomenės sveikatos infrastruktūros kūrimą, taip sudarant galimybes užtikrinti prieinamas ir kokybiškas viešąsias paslaugas, minimizuojant savivaldybių finansinių išteklių trūkumo ir augančio šių paslaugų poreikio grėsmes.

III SKYRIUS TIKSLIAI IR UŽDAVINIAI IR JŲ VERTINIMO RODIKLIAI

Tikslas (-ai)	Poveikio rodiklis (-iai)	Poveikio rodiklio (-ių) reikšmės			Uždaviniai	Uždavinių rezultato rodikliai	Uždavinių rezultato rodiklių reikšmės		
		Pradinė	Tarpinė	Siekiamą			Pradinė	Tarpinė	Siekiamą
1. Sudaryti sąlygas tolygiai socialinei ir ekonominei plėtrai	BVP viename gyventojui, to meto kainomis (tūkst. Eur)	13,6 (2022 m.)	14,0 (2025 m.)	16,0 (2029 m.)	1.1. Padidinti investicijų patrauklumą ir pagerinti verslo aplinką	Sukurtos atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (hektarai)	0 (2023 m.)	0 (2025 m.)	3,33 (2029 m.)

						Sukurtos atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei veiklai (hektarai)	0 (2023 m.)	2,0 (2025 m.)	9,4 (2029 m.)
						Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)	0 (2023 m.)	0 (2025 m.)	8 600 (2029 m.)
						Sukurta bendrai teikiama viešoji paslauga (vienetai)	0 (2023 m.)	0 (2025 m.)	2 (2029 m.)
					1.2. Padidinti regiono turistinį patrauklumą	Sukurtos atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (hektarai)	0 (2023 m.)	0 (2025 m.)	61,72 (2029 m.)
						Dviraičiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius (naudotojai per metus)	0 (2023 m.)	0 (2025 m.)	152 580 (2029 m.)

											(asmenys per metus)	per			
											Asmenų, dalyvavimo veiklose pagerinusių sveikatos raštingumo kompetenciją, dalis (procentai)	po	0 (2022 m.)	0 (2025 m.)	80 (2029 m.)
											Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis (procentai)		0 (2022 m.)	0 (2025 m.)	80 (2029 m.)
											Numatomas išmetamas šiltnamio efekto sukėlančių dujų kiekis (tonos CO2 ekvivalentu per metus)		374,4 (2022 m.)	366,9 (2025 m.)	359,4 (2029 m.)
											Sukurta bendrai teikiama paslauga (vienetai)	bendrai viešoji	0 (2023 m.)	0 (2025 m.)	2 (2029 m.)

IV SKYRIUS INTEGRUOTO POŽIŪRIO APRAŠYMAS

Integruoto požiūrio, kurio laikomasi rengiant ir įgyvendinant Strategiją, aprašymas	
<p>Strategijos atinkintis integruotą požiūrį užtikrinantiems principams</p>	<p>Veiksmais prisidedama prie efektyvesnio dvejų ar daugiau Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytų savivaldybių funkcijų vykdymo</p>
<p>Iš kiekvienam uždaviniui priskirtų veiksmų visumos naudą gaus tikslinės grupės dvejose ar daugiau tarpusavyje besiribojančiose ir socialiniais ir (ar) ekonominiais ryšiais susijusiose arba potencialiai tokius ryšius galinčiose suformuoti savivaldybėse</p>	<p>Alytaus regiono funkcinės zonos strategijoje suplanuotiems veiksmais bus sukurtos naujos ir inovatyvios kompleksinės viešosios paslaugos ir tvari viešoji infrastruktūra (pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą) vykdančias funkcijas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymas ir šios veiklos skatinimas; 2) keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimas; 3) vaikų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas; 4) visuomenės sveikatos priežiūra; 5) visuomenės sveikatos stiprinimas ir visuomenės sveikatos stebėseną; 6) savivaldybių sveikatinimo priemonių planavimas ir įgyvendinimas; parama savivaldybės gyventojų sveikatos priežiūrai. <p>Uždavinio „Padidinti investicijų patrauklumą ir pagerinti verslo aplinką“ naudą gaus visose FZ savivaldybėse veikiančios labai mažos, mažos, vidutinės įmonės ir gyventojai, planuojantys pradėti savo verslą.</p> <p>Alytaus miesto ir Alytaus rajono savivaldybės sudarys jungtinės veiklos sutartį, kurioje bus susitarta dėl Alytaus pramonės parko plėtos i Alytaus rajono priemiestines teritorijas, bendro pramonės parko valdymo ir bendrų investicijų pritraukimo priemonių.</p> <p>Alytaus miesto, Alytaus rajono, Druskininkų, Lazdijų rajono ir Varėnos rajono savivaldybės sudarys jungtinės veiklos sutartį, kurioje bus susitarta dėl savivaldybių gyventojų verslo skatinimo ir verslumo ugdymo bendro modelio sukūrimo ir bendros veiklos koordinavimo.</p> <p>Kuriamą infrastruktūra bus išdėstyta visose regiono savivaldybėse, pritaikant prie pasirinktos specializacijos ir visose regiono savivaldybėse veikiančios įmonės galės pasinaudoti uždavinio įgyvendinimo veiksmų metu sukurtais bendrais produktais:</p> <p>1) skatinimo priemonėmis kurti verslą Alytaus regione;</p>

	<p>2) skatinimo priemonėmis investuoti Alytaus pramonės parke.</p> <p>Uždavinio „Padidinti regiono turistinių patrauklumą“ naudą gaus visose FZ savivaldybėse besilankantys vietos ir užsienio turistai.</p> <p>Alytaus miesto, Alytaus rajono, Druskininkų, Lazdijų rajono ir Varenos rajono savivaldybės sudarys jungtinės veiklos sutartį, kurioje bus susitarta dėl bendro turizmo viešosios paslaugos teikimo, išnaudojant regiono turistinių potencialą bei didinant Alytaus regiono turistinį patrauklumą - bendrų veiksmų teikiant turizmo informaciją, skatinant turizmo paslaugų teikėjų bendradarbiavimą ir bendrų turizmo produktų kūrimą.</p> <p>Turizmo, gamtos ir kultūros objektų priėmiamumas bus pagerintas visose FZ savivaldybėse. Vietos ir užsienio turistai galės pasinaudoti uždavinio įgyvendinimo veiksmų metu sukurtais bendrais produktais:</p> <p>1) tyrimais, skirtais turizmo produktų tobulinimui;</p> <p>2) esamos el. svetainės (www.pazinkdzukija.lt) pritaikymu ir sukurta mobilia aplikacija;</p> <p>3) bendrais suformuotais regiono turizmo maršrutais.</p> <p>Uždavinio „Didinti viešųjų paslaugų kokybę ir įvairovę“ naudą gaus visi regiono gyventojai.</p> <p>Alytaus miesto, Alytaus rajono, Druskininkų, Lazdijų rajono ir Varenos rajono savivaldybės sudarys sutartį, nustatančią šalių įsipareigojimus, dėl vieningo savivaldybių elektroninio biliето, maršrutų planavimo sistemos valdymo, paslaugos teikimo organizavimo ir koordinavimo.</p> <p>Viešojo transporto veiksmų naudą gaus visi regiono gyventojai. Gyventojai galės pasinaudoti uždavinio įgyvendinimo veiksmų sukurtais bendrais produktais:</p> <p>1) skatinimo priemonėmis naudotis sukurta vieninga savivaldybių elektroninio biliето ir maršrutų planavimo sistema;</p> <p>2) pagerinta viešojo transporto infrastruktūra.</p> <p>Alytaus rajono, Lazdijų rajono ir Varenos rajono savivaldybės sudarys jungtinės veiklos sutartį, kurioje bus susitarta dėl bendrojo neformaliojo švietimo ir visuomenės sveikatos paslaugų teikimo.</p>
--	--

	<p>Veiksmai įgyvendinami taikant integruotų teritorinių investicijų metodą</p>	<p>Neformaliojo švietimo veiksmų naudą gaus Alytaus rajono, Varenos rajono, Lazdijų rajono mokiniai. Mokiniai galės pasinaudoti uždavinio įgyvendinimo veiksmų sukurtais bendrais produktais:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) išmaniosiomis technologijomis (mobiliosios aplikacijos ir kt.), skirtomis funkcinės zonos savivaldybių visuomenės sveikatos stiprinimo ir neformaliojo švietimo paslaugų valdymui; 2) sukurta neformaliojo švietimo paslaugų infrastruktūra. <p>Visuomenės sveikatos veiksmų naudą gaus Alytaus rajono, Varenos rajono, Lazdijų rajono gyventojai. Gyventojai galės pasinaudoti uždavinio įgyvendinimo veiksmų sukurtais bendrais produktais:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) išmaniosiomis technologijomis (mobiliosios aplikacijos ir kt.), skirtomis funkcinės zonos savivaldybių visuomenės sveikatos stiprinimo ir neformaliojo švietimo paslaugų valdymui; 2) sukurta visuomenės sveikatos paslaugų infrastruktūra. <p>Del neinvesticinių veiksmų bus sudarytos galimybės be apribojimų naudotis viešomis paslaugomis kaimyninių savivaldybių teritorijomis.</p> <p>Alytaus regiono funkcinės zonos strategijos veiksmų visuma prisideda apie ESIFP 5-ojo prioriteto „Piliečiams artimesnė Lietuva“ koncentruojantis į viešųjų paslaugų kompleksiskumą ir Alytaus regiono investicinio patrauklumą didinimą pasinaudojant Programos 5 prioriteto 5.1 ir 5.2 uždavinio, 4 prioriteto 4.8 ir 4.9. uždavinio bei 8 specialiojo prioriteto 8.1 uždavinio investicijomis. Siekiant užtikrinti patvaresnį ir kompleksiškesnį strategijoje numatytų tikslų įgyvendinimą, bus ieškoma galimybių pasitelkti finansavimą iš kitų finansavimo šaltinių (INTERREG, InvestEU, Erasmus+, 2021–2027 m. programos „Europos solidarumo korpusas“²⁷ lėšos ir kt.). Nuosavomis Druskininkų savivaldybės lėšomis įgyvendinamos 1.2.5 veiksmo veiklos pridedės prie Investicijų programos 4 prioriteto 4.6 uždavinio įgyvendinimo (siekiant tų pačių rodiklių).</p>
--	--	---

²⁷ <https://www.solidarumokorpusas.lt/apie/>

V SKYRIUS PARTNERIŲ DALYVAVIMAS RENGIANČIŲ IR ĮGYVENDINANČIŲ STRATEGIJĄ

Partnerių dalyvavimo rengiant ir įgyvendinant Strategiją aprašymas

Etapas	Įtraukimo priemonės	Dalyviai
Strategijos rengimas	<p>Strategijos projekto pristatymas ir aptarimas Alytaus regiono plėtos tarybos (toliau – ARPT) partnerių grupės išplėstiniam posėdyje (sudarant galimybę dalyvauti ir i Partnerių grupę neįtrauktiems atstovams).</p> <p>Informacija apie posėdį ir jo medžiaga buvo pateikta Alytaus regione veikiančioms verslo asociacijoms, nevyriausybinėms organizacijoms. (Posėdis vyko 2023-04-03 nuotoliniu būdu).</p> <p>Strategijos viešinimas sudarant sąlygas teikti pastabas ir pasiūlymus el. erdveje: www.aitytaustregionas.lt (2023-05-25).</p>	<p>ARPT partnerių grupės nariai, verslo asociacijų, profesinio mokymo įstaigų, kolegijos, Užimtumo tarybos ir NVO atstovai.</p>
Strategijos įgyvendinimas	<p>Strategijos ir jos stebėsenos rezultatų viešinimas ARPT ir savivaldybių internetinėse svetainėse iki 2030 m. Informacijos skelbimo terminai: 2024 05 31; 2025 05 31; 2026 05 31; 2027 05 31; 2028 05 31; 2029 05 31; 2030 05 31.</p> <p>Sudarytos lygios galimybės visiems FZ teritorijos, kurioje įgyvendinama Strategija, gyventojams ir Partneriams susipažinti su Strategijos pakaitimų turiniu ir pateikti pastabas ir pasiūlymus.</p> <p>Strategijos, jos įgyvendinimo ataskaitų ir stebėsenos rezultatų pristatymas ir aptarimas ARPT partnerių grupės posėdžiuose.</p>	<p>Alytaus miesto, Alytaus rajono, Varenos rajono, Lazdijų rajono, Druskininkų gyventojai.</p> <p>Alytaus miesto, Alytaus rajono, Varenos rajono, Lazdijų rajono, Druskininkų gyventojai, NVO, socialiniai ir ekonominiai partneriai.</p> <p>ARPT partnerių grupės nariai, kiti partneriai.</p>

Pamatinis apibūg primetimai ir duomenys karti sudarymus pamatinioje Drukskininkų gamytoje, kultūros švietimo ir turizmo potencialą	1) Drukskininkų turizmo centras: anksčiau esanti kultūros objektai (buitinis paviljono objektai, Vilniaus „Laisvė“ pastatas (KVR kodas 15860)), Drukskininkų Šv. Marijos Marijos Šv. Marijos (KVR kodas 4662), M. K. Čiurlionio namelis ir aneksas (KVR kodas 27346), Drukskininkų puotų aikštė (KVR kodas 42068), Drukskininkų senosios gatvės pastatas (KVR kodas 27346), Drukskininkų puotų aikštė (KVR kodas 42068), Drukskininkų kompleksas „Vilniaus“ (KVR kodas 15854), pastatas kultūros ir turizmo centro (KVR kodas 24682) ir kt. bei kultūros paveldo Drukskininkų - rekonstruoti laikai, uždaryti Kūdėkos ir bei Talikos ir bei kultūros objektai, kurių atstatymui reikės bei įrengiant mūšio architektūros elementus. - įrengiant laikus, stambius ir vidutinius esančius Kūdėkos ir bei Talikos ir bei kultūros objektus, apvaldant teritorijas, įrengiant automobilių stovėjimo vietas ir mašinas infrastruktūrą. - rekonstruoti Vilniaus ašį. 2) Pastatai, esantys T. Kosminskos ir 4 ir Marono ir 7 Drukskininkų, rekonstruoti į kultūros ir komercijai. 3) Drukskininkų savivaldybės gamtos ir kultūros objektai (Samoje gatvėje šventulės kaimo, šventulės kaimo Peto Grigolio etimologijos sodas (KVR kodas 37990), gamtos paminklas „Vidinio adamo“, Kaigardė aliejo (Kaigardė jame), gamtos objektai, storių kaimelių, senųjų žvėrių, paukščių, žuvių, laukinių, taurių laukų), priklausančių gamtos paveldo kultūros ir turizmo rekonstruoti pastatų ir darželių laikai „Zvejybiškosios“, kaimo laukų, mašinos architektūra (suolai, šaltiniai, paviljonai ir kt.).	I	DSA	2024 m. III kv.	2029 m. III kv.	30 920 740,00	14 241 800,00	0,00	16 678 940,00	P - Sukurtos arba atkurtos savybės (kvalitatiniai metrai)	0,00	44 655,00	Naujųjų metų investicijų veiksmas - 1.2.1.
										R - Sukurtos arba atkurtos savybės, mašinos, rekonstruoti ar turizmo pastatai (kvalitatiniai metrai)	0,00	14,77	
										R - Dyrinėjant skaitus infrastruktūros metrais (kvalitatiniai metrai)	0,00	24 320,00	Pastatai, esantys T. Kosminskos ir 4 ir Marono ir 7 Drukskininkų, rekonstruoti į kultūros ir komercijai (12 170 677,29 (Eur) bus finansuojamas iš Drukskininkų savivaldybės biudžeto lėšų. Veiksmas priklauso prie Investicijų programos 4 prioriteto 4.6 uždavinio įgyvendinimo.
										P - Įrengiant teritorinio vystymo projektą (projektais)	0,00	1,00	Veiksmas priklauso prie Investicijų programos 4 prioriteto 4.6 uždavinio įgyvendinimo.
Kultūros mūšio paviljono vienos rekonstruoti objektams ir priklausančių laukų	Lietuvos partizanų švietimo mūšio vienos kompleksas (KVR kodas 21502), adomas: Šarūnas mūšio, Šarūno gen. priklausančių laukų, įrengiant pastatams, laukų, mašinos, architektūros, pastatų vienos laukų, laukų ir laukų rekonstruoti kelio atkarpą nuo Daryų g., Gaidėškiai k. link Šarūno mūšio vienos.	I	LASA	2024 m. III kv.	2026 m. II kv.	600 000,00	510 000,00	0,00	90 000,00	R - Patvirtinti gamtos kultūros ir turizmo objektai (kvalitatiniai metrai)	0,00	59 000,00	Naujųjų metų investicijų veiksmas - 1.2.1.
										P - Įdiegti teritorinio vystymo projektai (projektais)	0,00	1,00	
										R - Sukurtos arba atkurtos teritorijos, mašinos, rekonstruoti ar turizmo pastatai (kvalitatiniai metrai)	0,00	5,90	

Vadovus turizmo turizmo įspėję pritaikymas turizmo poreikiams	Baltijos Aukštis ir Maros upių vadovus turizmo turizmo infrastruktūros rengimas: 1) tilcio per Baltijos Aukštis upę, bei daryti praplatinti, mazgo architektūros projektas (Mazovskas k. l.) 2) tilcio (gadulio) per Baltijos Aukštis upę rekonstrukcija. Lento k. ir būdinti praplatinti (šalin tilio), mazgo architektūros rengimas (Dmitrija k. l.) 3) taly ir lėpeli rekonstrukcija (Prijungiant praplatinti), mazgo architektūros rengimas prie Baltijos Aukštis upės (Kopčinskio med., Takas g. 11 ir šalia esančioje teritorijoje) 4) lazdavėlis, paviljono, mazgo architektūros, informacijos infrastruktūros rengimas, įspėję / kalnų ir praplatinti rekonstrukcija, teritorijos suvokiamas prie Baltijos Aukštis upės Kopčinskio senovės gyvenvietės, vadinamoje „Pindakajai“ (Kopčinskio med.) 5) būdinti praplatinti-lygi, įspėję / žemų, mazgo architektūros rengimas (Mazovskij k. l.) 6) būdinti mazgo vėros, mazgo architektūros, informacijos infrastruktūros rengimas prie Maros upės (Dary k. l.) 7) būdinti praplatinti, mazgo architektūros rengimas prie Maros upės (Tando Lietuvos - Lankijoje stena įspėjęs, Budy k. l.)	I	LBSA	2024 m. III kv.	2023 m. I kv.	500 000,00	425 000,00	0,00	75 000,00	P - Skaitovs arba aktyvus atlygis (konvertuojami netis)	0,00	1 000,00	Numatytas demontavimas veiksmas - 1.2.1.
1.2.8. Vardovs turizmo turizmo įspėję pritaikymas turizmo poreikiams	1. Aukštis daryo pritaikymas įspėjęs: 1) namųdykus su pastatymo kabinomis, mazgo architektūros, pošto vėros šiltes, lėpė-velnių praplatinti, apšvietimo, elektros įrengimo (uostama elektros įrengimas įrengti), mazgo, vėros vėros šiltes, informacijos infrastruktūros rengimas Dandėlis Sėdimo g. 6a, Vėsių m. ir šalia šios teritorijos, apšvietimo suvokiamas; 2) lėpė-velnių praplatinti (2 vnt.), mazgo architektūros, informacijos infrastruktūros, stovėjimo aikštelės rengimas, apšvietimo suvokiamas 2 vnt. g. 14a, Vėsių m. 3) lėpė-velnių praplatinti, mazgo architektūros rengimas teritorijoje šalia Pevų g. 2a, Vėsių m.; 4) namųdykus su pastatymo kabinomis, mazgo architektūros, lėpė-velnių praplatinti, informacijos infrastruktūros, stovėjimo aikštelės rengimas Kalnų k., šalia Ryo g. 17. 5) Sėdimo daryo pritaikymas įspėjęs: pošto vėros, pastatymo kabinų, mazgo architektūros, lėpė-velnių praplatinti, informacijos infrastruktūros rengimas (Kalnų k., prie gėdovėlio kėlio). 6) Kopčinskio tilio vėros pritaikymas turizmo poreikiams: namųdykus su pastatymo kabinomis, vėros namųdykus, paviljono, mazgo architektūros, būdinti praplatinti-lygi, apšvietimo, informacijos infrastruktūros, stovėjimo aikštelės rengimas, apšvietimo suvokiamas (teritorija šalia Mestrazonų g. 10a, Kopčinskio med.). 7) Vėsių daryo pritaikymas įspėjęs: praplatinti (priešant kabinoms, vėros, karcėms, įrengimo), mazgo infrastruktūros, informacijos infrastruktūros rengimas, taly ir lėpė / Pevskijai pritaikyti rekonstrukcija, apšvietimo suvokiamas (Pevskijai k. l.)	I	LBSA	2024 m. III kv.	2023 m. I kv.	900 000,00	765 000,00	0,00	138 000,00	P - Skaitovs arba aktyvus atlygis (konvertuojami netis)	0,00	46 000,00	Numatytas demontavimas veiksmas - 1.2.1.
1.2.9. „Stabdinti taly“ mazgo įspėję pritaikymas turizmo poreikiams	1) „Stabdinti taly“ mazgo amonijimas ir mazgo infrastruktūros rengimas: 1) Vėsių mazgo istoriję darys (Gimnastore į Kalovos vėros (seni) senoji amonijima įrengimo mazgo architektūros elementų rengimas. 2) M. Blyzės gėros rekonstrukcija, patikrinti vėros, o kiti kėlio daly rekonstruoti / pėsčiųjų ir daryti taly (asumas apie 110 m.). 3) kėlio darys šiltes gėros g. ir Gėlių g. Vėsių m. amonijimas ir pritaikymas pėsčiųjų ir daryti taly, namųdykus su pastatymo kabinomis, mazgo architektūros, lėpė-velnių praplatinti, informacijos infrastruktūros, stovėjimo aikštelės rengimas. 4) darys amonijimas ir pritaikymas pėsčiųjų ir daryti taly nuo Ryo g. iki Kalnų k. Dary g. (Dai Dary g. 40). 5) Sėdimo darys pėsčiųjų / daryti taly rengimas nuo šios įrengimo iki Kalnų k. ir Dary g. sankryžos. 6) Sėdimo darys amonijimas pritaikyti pėsčiųjų / daryti taly, įrengiant mazgo architektūrą. 7) Sėdimo darys ir lėpė-lygi p. sėdimo rekonstrukcija - daryti taly su mazgo architektūra, iki Lėpė-lygi g. ir Sėdimo I-šios g. sėdimo daryti taly amonijimas. 8) pošto vėros mazgo rekonstrukcija ir Vėsių mazgo bibliotekos kabinavimas.	I	LBSA	2024 m. III kv.	2023 m. I kv.	2 840 000,00	2 414 000,00	0,00	426 000,00	P - Inauguoti teritorinio vystymo projektai (projektai)	0,00	9 000,00	Numatytas demontavimas veiksmas - 1.2.1.
1.2.9. „Stabdinti taly“ mazgo įspėję pritaikymas turizmo poreikiams	1) „Stabdinti taly“ mazgo amonijimas ir mazgo infrastruktūros rengimas: 1) Vėsių mazgo istoriję darys (Gimnastore į Kalovos vėros (seni) senoji amonijima įrengimo mazgo architektūros elementų rengimas. 2) M. Blyzės gėros rekonstrukcija, patikrinti vėros, o kiti kėlio daly rekonstruoti / pėsčiųjų ir daryti taly (asumas apie 110 m.). 3) kėlio darys šiltes gėros g. ir Gėlių g. Vėsių m. amonijimas ir pritaikymas pėsčiųjų ir daryti taly, namųdykus su pastatymo kabinomis, mazgo architektūros, lėpė-velnių praplatinti, informacijos infrastruktūros, stovėjimo aikštelės rengimas. 4) darys amonijimas ir pritaikymas pėsčiųjų ir daryti taly nuo Ryo g. iki Kalnų k. Dary g. (Dai Dary g. 40). 5) Sėdimo darys pėsčiųjų / daryti taly rengimas nuo šios įrengimo iki Kalnų k. ir Dary g. sankryžos. 6) Sėdimo darys amonijimas pritaikyti pėsčiųjų / daryti taly, įrengiant mazgo architektūrą. 7) Sėdimo darys ir lėpė-lygi p. sėdimo rekonstrukcija - daryti taly su mazgo architektūra, iki Lėpė-lygi g. ir Sėdimo I-šios g. sėdimo daryti taly amonijimas. 8) pošto vėros mazgo rekonstrukcija ir Vėsių mazgo bibliotekos kabinavimas.	I	LBSA	2024 m. III kv.	2023 m. I kv.	2 840 000,00	2 414 000,00	0,00	426 000,00	P - Inauguoti teritorinio vystymo projektai (projektai)	0,00	9 000,00	Numatytas demontavimas veiksmas - 1.2.1.

1.3. Strategija uddarvina														
Datiini vtsdslyi palnlyti kolbyi ir budvy														
Idatini	Pastatytis	Statutinis	Statutinis	Statutinis	Statutinis	Statutinis	Statutinis	Statutinis	Statutinis					
Idatini	Pastatytis	Statutinis	Statutinis	Statutinis	Statutinis	Statutinis	Statutinis	Statutinis	Statutinis					
1.2.17	Subinamaio daroma padidimo sistemos palyto	Alytaus miesto dariniai ir pdselytųjų taksy palyto, elektroniki, uddarvini ludytų programos:	1	AKSA	2026 m. I ketv.	2028 m. I ketv.	2 300 000,00	1 950 000,00	0,00	345 000,00	P - Dyrinavimas skdas informaciniams, karsini mudiui projektams (finansuoti)	0,00	4,06	1) Numatytas naivestvits vskimas - 1.2.1.
1.2.18	Alytaus dariniai ir pdselytųjų taksy palyto	Psdselytųjų ir dariniai uddarvini palyto, elektroniki, uddarvini ludytų programos: 1) Alytaus miesto dariniai ir pdselytųjų taksy palyto, elektroniki, uddarvini ludytų programos: 2) Alytaus miesto dariniai ir pdselytųjų taksy palyto, elektroniki, uddarvini ludytų programos:	1	AKSA	2025 m. I ketv.	2027 m. IV ketv.	1 500 000,00	1 275 000,00	0,00	225 000,00	P - Dyrinavimas skdas informaciniams, karsini mudiui projektams (finansuoti)	0,00	4,00	1) Numatytas naivestvits vskimas - 1.2.1.
1.3.1	Informacini ir komunikacini priemoniu sandaus vystyja transportu regione gyvendintinas	1) Tvirtinimas uddarvini palyto, elektroniki, uddarvini ludytų programos: 2) Komunikacijos priemoniu plano parengimas ir gyvendintinas.	1	Vykdytojas: LRSA, Paramal, AKSA, DSA, VISA	2025 m. IV ketv.	2028 m. IV ketv.	151 800,00	139 000,00	0,00	22 770,00	P - Sidarvimas suvats turg savirengybi (vskini)	0,00	1,00	1) Numatytas naivestvits vskimas - 1.3.1.
1.3.3	Gyvintyji mudiuno ozklifinimas ludyti raiou	1) Vsdapio transporto savirengimo stoties mudiuno projektavimas, kordnacinio mat. (skai. vskini) ir 2) Vsdapio transporto savirengimo stoties mudiuno projektavimas, kordnacinio mat. (skai. vskini) ir 3) mudiuno reikiavimai (reikiavimai) mudiuno projektavimas. 3) Vsdapio transporto savirengimo stoties mudiuno projektavimas (Vsdapio m. (skai. ludyti) m. (skai. kaimo) g. 114).	1	LRSA	2025 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.	250 000,00	212 500,00	0,00	37 500,00	P - integruoti uddarvini vspymo projekta (projekta)	0,00	1,00	Numatytas naivestvits vskimas - 1.3.1.
1.3.4	Vsdapio transporto sistemos Alytaus rajone tobulinimas	Vsdapio transporto savirengimo stoties mudiuno projektavimas, kordnacinio mat. (skai. vskini) ir 2) Vsdapio transporto savirengimo stoties mudiuno projektavimas, kordnacinio mat. (skai. vskini) ir 3) mudiuno reikiavimai (reikiavimai) mudiuno projektavimas. 3) Vsdapio transporto savirengimo stoties mudiuno projektavimas (Vsdapio m. (skai. ludyti) m. (skai. kaimo) g. 114).	1	AKSA	2025 m. II ketv.	2027 m. IV ketv.	515 000,00	437 750,00	0,00	77 250,00	P - integruoti uddarvini vspymo projekta (projekta)	0,00	1,00	Numatytas naivestvits vskimas - 1.3.1.
1.3.5	Vsdapio transporto sistemos Alytaus rajone tobulinimas	Vsdapio transporto savirengimo stoties mudiuno projektavimas, kordnacinio mat. (skai. vskini) ir 2) Vsdapio transporto savirengimo stoties mudiuno projektavimas, kordnacinio mat. (skai. vskini) ir 3) mudiuno reikiavimai (reikiavimai) mudiuno projektavimas. 3) Vsdapio transporto savirengimo stoties mudiuno projektavimas (Vsdapio m. (skai. ludyti) m. (skai. kaimo) g. 114).	1	VRSA	2025 m. I ketv.	2026 m. II ketv.	60 000,00	51 000,00	0,00	9 000,00	R - Maitinis konsoliduoti vtsdslyi pdselyti vartotoji skdas (vartotoji per metus)	0,00	29 200,00	Numatytas naivestvits vskimas - 1.3.1.

